

ΔΕΝΙΝΑ

Α σώζονται ἄρα γε πολλοὶ ἀκόμη ἀπὸ τοὺς θαμῶνας τῆς « Ὠραίας Ἑλλάδος » !

Ἐνθυμείσθε βεβαίως τὸ περίφημον αὐτὸ ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Αἰόλου καὶ Ἑρμοῦ καφενεῖον, τὴν Μ π ε λ λ α γ κ ρ έ τ σ ι α, ὅπως οἱ περισσότεροὶ τὸ ἀπεκάλουν. Ἡ νεωτέρα γενεὰ μόλις ἐπρόφθασε τὰς ἡμέρας τῆς παρακμῆς του. Ποῦ αἱ ἡμέραι τῆς δόξης του, τὰς ὁποίας μετόσπιν πάντοτε ἀπόλαυσιν περιέγραφον οἱ πρεσβῦται, ὅσοι ἠτύχησαν νὰ τὰς ἴδουν, ἢ μᾶλλον νὰ τὰς ζήσουν εἰς καιροὺς ποῦ ὑπῆρχον δύο ἰδέαι εἰς τὸν τόπον μας καὶ ἴσως καὶ δύο ἄνθρωποι πρόθυμοι νὰ θυσιασθῶσι διὰ τὰς δύο αὐτὰς ἰδέας.

Πόσοι ἄρα γε νὰ ἐπιζοῦν ἀπὸ τοὺς θαμῶνας τοῦ, καὶ πόσοι νὰ ἐνθυμοῦνται ἀκόμη τὸν Δέλον Τσιμάραν ;

Δέλος Τσιμάρας ! Εἰς ἐξ ἐκείνων τῶν τύπων τοὺς ὁποίους οἱ Γάλλοι ὀνομάζουν γραφικώτατα σ π ὕ λ ο υ ς κα φ ε ν εῖ ο υ, piliers de café. Οἱ ὁποῖοι δὲν εὐρίσκονται εὐχαριστήμενοι, δὲν εὐρίσκονται εἰς τὴν θέσιν των παρὰ μόνον ὅταν κάθηνται ἐπὶ τοῦ δερματίνου καναπέ καὶ ἔχουν πρὸ αὐτῶν τὴν μικρὰν μαρμαρίνην τράπεζαν κατάφορτον ἀπὸ ποτήρια, καράφας καὶ ἐφημερίδας. Τὰ τέσσαρα πέμπτα τοῦ βίου των διαρρέουν εἰς τὸ καφενεῖον.

Εἰς τὸ καφενεῖον τῆς « Ὠραίας Ἑλλάδος » θὰ ἦσαν δικαιολογημένοι νὰ διανύουν, ἂν ἦτο δυνατόν, καὶ τὰ πέντε. Ὅλα ἐκεῖ μέσα εἶχαν μίαν ἐξαιρετικὴν φυσιογνωμίαν, ἓνα ἰδιάζοντα τύπον, πρόσωπα καὶ πράγματα, τὸν τύπον τῆς ἐπιβολῆς. Τὰ ἀνάκλιτρα ἐφαίνοντο προωρισμένα νὰ δέχωνται συγκλητικούς· αἱ τράπεζαι ἦσαν βαρεῖται καὶ ἀκλόνητοι· αἱ εἰκόνες παρίστανον ἀποκλειστικῶς ἢ μεγάλους ἄνδρας ἢ μεγάλα ἔργα. Οἱ θαμῶνες δὲ εἰσῆρχοντο, ἐξήρχοντο, ἐκάθηντο, διελέγοντο, προσηγόρευον ἀλλήλους μὲ ἐν ὕφος, μὲ ἓνα τρόπον, ὡς νὰ ἤσκουν ἱερόν τι ὑπουργημα. Εἰς τὸ κέντρον τοῦτο τῶν ἐμπνευσμένων αὐτοὶ οἱ ὑπῆρται ἦσαν προσωπικότητες καὶ διεκρίνοντο ὑπὸ τὰ μᾶλλον ἀπροσδόκητα τῶν παρωνυμίων : Κοσσούθ καὶ Γαριβάλδης καὶ Καβαινιαῖκ ! Καὶ

ποιος στόμφος, ποία οἴησις! "Όλα σοῦ ἐνέπνεον τὴν ἰδέαν τῆς δυνάμεως" καὶ πολλάκις πολιτεία καὶ κοινωνία προσέβλεψαν πρὸς αὐτὸ μὲ κάποιον τρόπον ὅχι ἐντελῶς ἀδικαιολόγητον. Φαντάζεσθε λοιπὸν μετὰ ποίου φανατισμοῦ οἱ θαμῶνες του προσεκολλῶντο εἰς αὐτό, χωριστὸν βασιλείον, — τὸ βασιλείον των, — ἐντὸς τοῦ ἄλλου, τοῦ μεγαλειότερου βασιλείου, τὸ ὁποῖον ἐκράτουν πάντοτε ὑπὸ τὸν ἐλεγχόν των, συνέτριβον ἐνίοτε ὑπὸ τὴν πτέρναν των!

Λέλος Τσιμάρας! Μία τῶν μεγάλων φυσιογνωμιῶν τοῦ ἰσχυροῦ καφενείου. Δὲν ἦτο ὀλίγον! Εὐτυχῶς ἦτο ἐκ τῶν μᾶλλον εἰρηνικῶν φυσιογνωμιῶν του. Δὲν ὠμίλει ἢ διὰ νὰ συκρατήσῃ, νὰ πραύνη, νὰ συμβουλευσῇ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἀγάπην ἐκεῖ μέσα ὅπου ἐμυκῶντο πολλάκις τὰ πάθη καὶ ἐγαλκέυετο ἡ ἀνατροπή. Εἶχεν ἐγκαταστῆ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς «Ἐνετίας», — ὦ, τί τοῦ ἐνθούμιζε αὐτὸ τὸ ὄνομα, — διὰ νὰ μὴ ἀπέχη τῆς συγκλήτου, ἢ μᾶλλον τῆς Συμβατικῆς, διὰ νὰ τὴν εἰπῶμεν ἔτσι, πλεόν τῶν πενήντα βημάτων. Ἐφθανε πρῶτος διὰ νὰ φύγῃ τελευταῖος, συχνὰ διασχίζων μὲ τόλμην τὸ νέφος τοῦ μεταμεσονυκτίου σχρουπίσματος. "Όλαι αἱ συνήθειαι τοῦ ἦσαν γνωσταὶ καὶ σεβασταὶ. Εἰσήρχετο φιλομειδῆς καὶ μὲ βῆμα βραδὺ κατηυθύνετο πρὸς τὴν θέσιν του, πάντοτε τὴν αὐτὴν, παρὰ τὸ τελευταῖον μεσημβρινὸν παράθυρον τοῦ καφενείου. Ἐπὶ εἴκοσι συναπτὰ ἔτη οὐδεὶς εἶχε τολμήσει νὰ τοῦ τὴν διαμφισθητήσῃ. Ὁ Καβαινιακ ἐβροντοφῶνει τότε « ἓνα γλυκὺν βραστόν!» καὶ μετ' ὀλίγον, πλειότερον ἐρρίνωσ, « ναργιλὲ γιαβάσικο!» Διεβίβαζεν ἔπειτα τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης ὅλας τὰς ἐφημερίδας ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ εἰς τὸν κ. Τσιμάραν, ὅστις ἀνεγίνωσκεν, ἀνεγίνωσκεν ἄνευ διακοπῆς μέχρι τῆς δεκάτης, μέχρι τῆς ἐνδεκάτης ὥρας. Ὁ Καβαινιακ ἀφαιρῶν καὶ τὴν τελευταίαν ἐφημερίδα, τακτοποιῶν τὴν τράπεζαν, ἀνανεῶν τὸ πῦρ τοῦ ναργιλῆ, εἶχε πάντοτε σημαντικὴν τινα ἀνακοίνωσιν νὰ ψιθυρίσῃ εἰς τὸ αὐτὸ τοῦ κ. Τσιμάρου: «τὰ πράγματα φαίνεται ἤρχισαν νὰ χαλοῦν, εὐγενέστατε κινήματα εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἀλλὰ μᾶς τὰ κρύβουν». Καὶ ὁ Τσιμάρας ἀπεκρίνετο διὰ χειρονομίας καθησυχαστικῆς.

Εὐτυχῶς ὁ ὀρίζων δὲν ἦτο πάντοτε θελλώδης· ἡ πολιτικὴ ἐκοιμᾶτο καὶ ὀλίγον ἢ μᾶλλον προσεποιεῖτο ὅτι ἐκοιμᾶτο· αἱ συνδιαλέξεις ἐλάμβανον ἄλλην χροιάν καὶ τότε ὁ Τσιμάρας ἦτο ἀληθῆς ἀπόλαυσις· ἐγνώριζεν ὅλα καὶ ὠμίλει περὶ ὅλων. Καὶ πρὸ μεσημβρίας ἐσχηματίζετο ἐνίοτε ὁ κύκλος περὶ αὐτόν. Ἄλλ' ὁ πρωῖνός οὗτος κύκλος, ὦ, δὲν ἦτο τίποτε. Ὁ Τσιμάρας μᾶλλον ἤκουεν ἢ ἔλεγεν. Ἐφύλαττεν ὅλον τὸ κέφι του διὰ τὸ ἀπόγευμα, διὰ τὴν ἐσπέραν, διὰ τὴν νύκτα. Τὸ ἀπόγευμα ἐν

τούτοις ἤρχιζε πῶτον μὲ τὸ δόμινο. Ὁ ἀντίπαλος τὸν ἀνέμενε περιμαζευμένος, σοβαρός, ἔτοιμος νὰ τοῦ διαφιλονεικήσῃ τὸ ἔδαφος βῆμα πρὸς βῆμα. Ἀλλὰ μήπως ἐχωράτευε καὶ ὁ Τσιμάρας! Αἱ μάχαι ἦσαν λυσσώδεις. Τὴν τετάρτην ὥραν ὅπωςδῆποτε τὸ παιγνίδι ἔπρεπε νὰ παύσῃ. Ὁ Τσιμάρας ἀνέτρεπε τὰ πάντα ἐπὶ τῆς τραπέζης ὑπὸ τὴν πλατεῖαν παλάμην του, ἀνακράζων «ἐς αὔριον τὰ σπουδαῖα!» καὶ ἐπεσφράγιζε τὴν ῥῆσιν του αὐτὴν μὲ ἓνα ἠχηρὸν γέλωτα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἤρχιζαν τὰ σπουδαῖα. Ὁ Καβαινιακ ἤρπαζε τὸ δόμινο ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ ὁ κύκλος ἐσχηματίζετο πολυπρόσωπος, φαιδρός, θορυβώδης. Ἡ κουβέντα ἔστρωνε ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὁ δὲ Λέλος Τσιμάρας ἤρχιζε διὰ γὰ μὴ παύσῃ πλέον. Ἄ, οὔτε τελεία! Πρῶτα κατὰ σειρὰν ἤρχοντο τὰ ἀνεκδότα, τὰ χαριέστατα τῶν ἀνεκδότων. Αὐτὸ ἦτο τὸ προσιμῖον· διότι εὐθὺς κατόπιν ἠκολούθει ἡ πολιτικὴ, ἡ ὑψηλὴ πολιτικὴ, ὄχι ἡ μικροπολιτικὴ, τὰ ἐσωτερικά, τὰ ἐξωτερικά, ὁ Γκιζῶ, ὁ Λουί-Φιλίπ, ὁ Καβούρ, ὁ Ναπολέον Γ'. Ὅλα δὲ αὐτὰ ὁμοῦ θὰ ὑπεχώρουν κατόπιν εἰς τὴν καλλιτεχνίαν, εἰς τὴν ἐπιστήμην. Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον; Τότε ἦτο ἡ σειρὰ τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ τοῦ Κυβερνήτου. Ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ τὸν ἀκούσετε μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅταν ὁ κύκλος ἐστενοῦτο. Ἡ γλῶσσα δὲν εἶχε ἀνάγκην τότε νὰ στραφῇ δις καὶ τοῖς περὶ ἑαυτὴν διὰ νὰ ἐμπιστευθῇ τι, διὰ τὸ ὅποιον ἴσως ὅλα τὰ ὧτα δὲν ἦσαν ἄξια. Καὶ ἦνοιγε τότε ἓνας ἀτελείωτος, ἓνας ἀκένωτος θησαυρός, καὶ χωρὶς νὰ σᾶς πλήττῃ ἐπὶ τέλους ὁ δαιμόνιος αὐτὸς φλύαρος, διὰ τὸν ὅποιον δικαίως θὰ ἠδύνασο νὰ εἴπῃς ὅ,τι εἰς μέγας φιλόσοφος δι' ἓνα μέγαν ποιητὴν: «ὁ θεϊότατος τῶν φλυάρων!»

Νὰ σᾶς εἴπω τὴν ἀλήθειαν. Ἐγὼ τοὺς ὀμιλητικούς, δὲν τοὺς κρίνω μὲ τὴν αὐστηρότητα μὲ τὴν ὁποίαν τοὺς κρίνουν ἄλλοι. Ἔχουν κάποιον πῦρ μέσα των. Ἀφήτε τους νὰ τὸ ἐξωτερικεύσουν. Προτιμῶ τὴν γλωσσαλγίαν των ἀπὸ τὴν πόζαν τῶν ἠλιθίων. Τὰ ζῶα δὲν λέγουν τίποτε, διότι προφανῶς καὶ τίποτε δὲν ἔχουν νὰ εἰποῦν. Καὶ ὅμως πολλὰ τῶν ζῶων τούτων ποσάκις δὲν τὰ ἠκούσατε ἔπειτα ἀπὸ δίωρον συναναστροφὴν, καθ' ἣν τὰ ἔξοδα τῆς συνδιαλέξεως τὰ ἔκαμε τρίτος τις, ἄνθρωπος πνεύματος καὶ γνώσεων καὶ καλῆς διαθέσεως, νὰ λύουν τὴν βουβαμάραν των διὰ νὰ δεῖξουν ὅλην τὴν ἀχαριστίαν των μὲ ἓν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ τετριμμένα «ὦ, τῆς λίμας!»

Τὰ τοιαῦτα τέρατα εὐτυχῶς δὲν εἶχον εἴσοδον εἰς τὴν «Ὠραίαν Ἑλλάδα». Ὁ Καβαινιακ ἦτο ἄξιος νὰ σπάσῃ μὲ τὴν στέκαν τοῦ μπιλλιάρδου τὸ κεφάλι τοῦ πρώτου, ὅστις ἤθελεν

ἐκστομίσει τοιαύτας ἀνευλαβεῖς ἐκφράσεις καὶ δὲν ἤθελε προφθάσει νὰ φύγη εἰς τὰ πρῶτα ἐν χορῶ «ἔξω! ἔξω!» τῶν πολυαριθμῶν θαυμαστῶν τῆς ψυχαγωγοῦ στομυλίας τοῦ Τσιμάρρα, τοῦ ὁποῖου ὁ χαριτωμένος λόγος συχνὰ διέχυνε κύματα φαιδρότητος εἰς τὸ ἀπὸ φύσεως καὶ θέσεως ὀλίγω μελαγχολικόν, ὀλίγω σκυθρωπάζον καφενεῖον.

Διότι ὁ Τσιμάρρας, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, εἰξευρε καὶ ὅλα τὰ μυστικά τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τοῦ Ναυπλίου, καὶ τῆς Σύρου, καὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδος· ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔξω κόσμου, τῶν βασιλικῶν αὐλῶν, τῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκῶν, τῶν ὁποίων ἐνεθυμεῖτο τὴν γενεαλογίαν ὡς καλενδᾶρι τῆς Γόθας, καὶ ὄχι μόνον τὰ σύγχρονα, ἀλλὰ καὶ πολὺ παλαιῶν ἡμερῶν, — τῆς μεγάλης Αἰκατερίνης, εἴθετε πλέον ἢ βέβαιοι; — Καὶ τί ἀστεῖα, τί κέφι! ὦ Α, ἀναντιρρήτως ἦτο ὁ πλέον ἀξιαγάπητος τῶν φλυάρων.

«Εὐτυχὴς θνητός!» παρετήρουν μὲ ἓνα ἐλαφρὸν στεναγμὸν οἱ ἀπογοητευμένοι τοῦ κόσμου τούτου «λαμπρὸς χαρακτήρ!» Πόσον ἠπατώντο! Λαμπρὸς χαρακτήρ βεβαίως καὶ θαυμαστός, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰσχὺν τὴν ὁποῖαν ἀνέπτυσεν ἡ καρτερικὴ αὐτῆ φύσις διὰ νὰ συγκαλύπτῃ τὴν βαθυτάτην τῶν μελαγχολιῶν, τὸ τραῦμα τὸ βαθύ, τὸ ἀνιάτον, τὸ ὁποῖον τοῦ συνέτριβε τὸν βίον τοῦ εὐγενοῦς Κεφαλλῆνος. Διότι ὁ Τσιμάρρας ἦτο ἀληθὴς Τσιμάρρας, κατ' εὐθειᾶν ἀπόγονος τοῦ Τσιμάρρα τοῦ κυβερνήτου τῆς καπιτάνας τῆς Κεφαλληνίας, ἧτις ἐκαλύφθη ὑπὸ δόξης εἰς τὴν μεγάλην ναυμαχίαν τῆς Ναυπάκτου τοῦ 1571, καὶ μὲ ὄλην τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ γαλυδδίνου αὐτοῦ γένους ἐννόει νὰ μὴ κλαυθμηρίζῃ ὡς παιδίον διὰ τὴν δυστυχίαν τὴν ἀπείρον τῆς ὁποίας ἐγένινεν ὁ δημιουργὸς ἅμα καὶ τὸ θῦμα. ὦ Α, βεβαίως! Διότι ὁ Τσιμάρρας δὲν ἦτο μόνον λόγια. Τὸ ἔδειξε δεκάκις εἰς τὴν «Ὀραϊάν Ἑλλάδα» τὴν ἡμέραν τοῦ Μπουζέλου, καὶ εἰς τὰ σκριαδικά, καὶ κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τῶν Χειμαριωτῶν κατὰ τῆς νεολαίας, τὴν ὁποῖαν ἔσωζε καὶ αὐτὸν ἔσωζεν ὁ Καβαινιάκ, ἀπωθήσας ἐγκαίρως τὸ στυλέτο τοῦ Χειμαριώτη. Καὶ αὐτὰ δὲν ἦσαν τίποτε ἀπέναντι τῶν κινδύνων τῶν παλαιῶν ἡμερῶν, ὅταν κατόπιν τῶν συμβάντων του εἰς τὴν Ἐνετίαν, διὰ τὰ ὁποῖα θὰ σᾶς εἴπω, κατετάχθη εἰς τὸ 31ον ἐλαφρὸν τοῦ γαλλικοῦ πεζικοῦ, τὸ σύνταγμα τοῦ ἡρωικοῦ συμπατριώτου του Βούρβαχη, μὲ τὸν ὁποῖον ἦλθαν κατόπιν νὰ πολεμήσουν εἰς τὸ Καματερόν διὰ τὴν ἐλευθερίαν.

Ἐκτοτε εἶχε μείνει ἐδῶ ὁ Τσιμάρρας λαβὼν μέρος εἰς ὅλα τὰ γεγονότα τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ζωῆς τοῦ βασιλείου. Ἐζητεῖτο παρὰ πάντων ἡ γνώμη τοῦ κοσμογυρισμένου ἀνδρός· αὐτὸς ὁμοῦς

διέφευγε τὴν διάπραξιν τῶν κοινῶν. Ἐκλείετο εἰς τὸ γραφεῖόν του διήρχετο ὥρας βαθείας μελαγχολίας. Οὐδὲν θέληγτρον ἐφαινετο ἱκανόν νὰ τὸν παρασύρῃ, οὔτε τῆς πολιτικῆς, οὔτε τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Ἐφευγε τὸν λεγόμενον «κόσμον». Δὲν ἐπάτα εἰς αἰθουσαν καί, πρᾶγμα πῶς παράδοξον, ὁ εὐειδής, ὁ κομψός καὶ ὀλίγον μάταιος οὗτος ἀνὴρ δὲν ἐπεζήτησε ποτὲ τὴν εὐνοίαν τοῦ ὠραίου φύλου ἀν καὶ ἦτο περιζήτητος διὰ τὴν εὐπορίαν του καὶ τὴν ἀνάπτυξιν του. Ἐπροτίμησε νὰ γίνῃ στυλὸς καφενεῖου. Ἐκεῖ μέσα εἰς τὰ νέφρη τοῦ καπνοῦ, καὶ εἰς τοὺς κρότους τοῦ σκακίου καὶ τῶν μπιλλιάρδων, τὴν ἰαχὴν τῶν πολιτικῶν συζητήσεων, ἀνέκτισε χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ βαθμηδὸν τὴν στωικὴν του καὶ ἐφαινετο τοῦλάχιστον ὅτι ἐπανεῦρε τὴν παλαιὰν φαιδρότητα του, φαιδρότητα ἀπὸ ἐκείνας τὰς ἀδράς ποῦ οἶδον ἡ εὐεξία τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, τῆς ὁποίας ἀπολαύουν αἱ ἄρτια φύσεις. Ἐλεγε καὶ ἔλεγεν. Εἶναι ὅμως ἀληθές ὅτι ἔλεγε περὶ πάντων διὰ νὰ σιγᾷ περὶ ἐνός. Δι' ἐκείνους ποῦ ἤξευραν ἐφαινετο ὡς νὰ ἤθελε νὰ καλύψῃ τὸν πόνον του ὑπὸ ὠκεανὸν λόγων καὶ γελῶτων. Δὲν ἤθελε νὰ φαίνεται πληγωμένος, ἀπηλπισμένος. Ἄ, ὄχι! Δὲν ἤθελε παρηγοριᾶς!

Τώρα ἀκόμη ποῦ ἦτο πλέον γέρον τὸν ἔβλεπε ὠραῖον εἰς τὰ ἑβδομήκοντά του ἔτη, μὲ τὴν κατάλευκον αὐτοῦ κόμη, τὸ φρέσκον ὅμως πάντοτε πρόσωπον, τὸ κομψόν, τὸ μὴ κυρτωθὲν ἀνάστημα, τὴν λάμπουσαν περιβολὴν του, ὅταν μὲ τὸ γάντι πάντοτε στὸ χέρι καὶ εἰς τὰ χεῖλη τὸ μειδίαμα ἐπήγαγεν εἰς τὰ «κανόνια»— τὸν περιπατοῦν τότε τῶν Ἀθηναίων. Ὅλοι τὸν ἐκαμάρωναν. Πολλάκις ἐπροχώρει ἔξω ἀπὸ τὰ «κανόνια» ἐπιζητῶν τὴν μοναξίαν. Οἱ περιπατηταὶ ἐδῶ ἦσαν ἀραιότατοι, σχεδὸν ψυχῆ!

Τότε ὁ Τσιμάρης ἐβάδιζε μελαγχολικός, μελαγχολικός ἕως θανάτου. Ἄ, οὗτος ἦτο ὁ ἀληθινὸς Τσιμάρης. Ἐν τούτοις ἤρκει νὰ ἔλθετε ἀντιμέτωποι, νὰ διασταυρωθῆτε, διὰ νὰ ἐπανθίσῃ παρρηθὺς καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν πικραμένων χειλέων του τὸ μειδίαμα καὶ νὰ σοῦ σφίξῃ μὲ θερμότητα τὴν γεῖρα, ὅλος προσήνεια, διὰ νὰ προχωρήσῃ εἶτα πάλιν ἔξω τῆς πόλεως μὲ ὕφος περίεργον ὡς νὰ ἐξήτει ματαίως τι, τὸ ὁποῖον δὲν εὗρισκε πλέον, τὸ ὁποῖον ἔχασε διὰ παντός, ἀλλὰ τὸ ἐξήτει, διότι δὲν δύναται νὰ τὸ λησμονήσῃ ἡ εὐγενὴς αὕτη ψυχὴ, ἐντὸς τῆς ὁποίας τίποτε δὲν ἀποθνήσκει, ὡς ἐψυχολόγει ὁ Καβαϊνιάκ, μὲ τὸν ὁποῖον, γέροντα ἤδη πλέον καὶ αὐτόν, χιλιᾶκις τὰ ἐλέγμεν ἀργότερα, ὅταν μᾶς εἶγεν ἀφήσει πλέον διὰ παντός ὁ Τσιμάρης καὶ ὁ Καβαϊνιάκ μὲ ἐν μεγαλοπρεπέστατον εἰς π ο υ λ ο ς ἐπώνυμον ἦτο ἰδιοκτήτης ἐνός ἀπὸ

τὰ λαμπρότερα βιομηχανικά μας καταστήματα, ὁ προοδευτικώτατος ἀνὴρ. Χωμένος καὶ αὐτὸς τότε, μὲ τὴν σειράν του, εἰς ἓν ἀναπαυτικὸν ἀνάκλιτρον, μὲ τὸ χειρῖμαπαρένιο κομπολόγι 'ς τὸ χέρι, εὐχαριστεῖτο πολὺ νὰ ἀκούῃ, ἐνίοτε νὰ λέγῃ, διὰ τὸν Τσιμάραν.

* * *

Ὁ Λέλος εἶχεν ἀφήσῃ νεώτατος τὸ Ἀργαστόλι. Ἠθέλησαν νὰ τὸν κάμουν σοφολογιώτατον, ἀφοῦ κατ' οὐδένα λόγον ἐπέιθετο νὰ γίνῃ πανοσιολογιώτατος, καὶ εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς εἶπω ὅτι ἐστάλη νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς σπουδὰς του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Πάδοβας. Ἠγάπα πολὺ τὸ βιβλίον, ἀλλ' ἦτο πλήρης ζωῆς καὶ ὅταν εἶσαι μόνον εἴκοσι ἐτῶν καὶ ὅλαι αἱ Παδοβάναι συνωμοτοῦν νὰ σὲ φωνάζουν μ. π. ἔ. λ. ο. γ. κ. ρ. ε. κ. ο. εἰς τὸ Πράτο-δελλα-Βάλλε, ἀρχίζει νὰ σοῦ γυρίζῃ ὀλίγον τὸ κεφάλι, νὰ αἰσθάνεσαι ἐντὸς σου μίαν δίψαν ἄσβεστον κατακτῆσεως. Μ' ὅλα ταῦτα ἠκολούθει μὲ ἐνθουσιασμὸν τὰς σπουδὰς του· φιλόδοξος δὲ λίαν ἀνεμιγνύετο εἰς ὅλα καὶ φύσει εὐφραδῆς ἐχειροκροτεῖτο εἰς τὸ «Πεδρόκκι», τὴν «Ὠραίαν Ἑλλάδα» τῆς Πάδοβας, καὶ ὑπὸ τὰς περικόμψους στοὰς τοῦ Σανσοβίνου, εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, μὲ τοὺς φιλελευθέρους λόγους του εἰς ἡμέρας ποῦ εἶχεν ἤδη ἀρχίσῃ νὰ πνέῃ ὁ ζωογόνος τῆς προόδου ἀνεμος εἰς τὰς μεταξὺ Πάδου καὶ Μιγκίου ἐπαρχίας.

Ὅλα αὐτὰ ἐν τούτοις μίαν ἡμέραν ἐξαίφνης τὰ διέκοψε μία βόμβα. Κατ' εὐτυχίαν ἦτο χρυσῆ. Ὁ Λέλος ἐκαλεῖτο εἰς Ἐνετίαν, ὅπου ὁ μέγας θεῖος του, ὁ riccone, τοῦ εἶχεν ἀφήσῃ χρόνους καὶ ἑκατὸν χιλιάδας ἰσπανικῶν ταλλήρων. Ἐξακοσίας χιλιάδας φράγκων ἐν ἔτει 1810!

Εἰς ἡλικίαν εἰκοσιδύο ἐτῶν ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς τῆς περιουσίας, — μὲ τὴν λάμπριν τῆς νεότητος, τῆς καλλονῆς, τῆς μορφώσεως, ἣτις δὲν διενέμετο τότε τόσον διαψιλῶς ὅσον σήμερον, ἐννοεῖται ὅτι ἔκαμεν ὀλίγον θριαμβευτικὴν εἴσοδον εἰς τοὺς κύκλους τῆς ἐνετικῆς νεολαίας.

Ἡ Ἐνετία, ἐπὶ τῶν πλακοστρώτων τῆς ὁποίας ἀντήχουν τότε οἱ πτερνιστῆρες τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ναπολέοντος, δὲν ἦτο πλέον ἢ ὑπερήφανος Ἐνετία τῶν Δογῶν. Povera Venezia! Αὐτὴ ἡ Πάδοβα μὲ τοὺς σοφοὺς της καὶ τὸ ἐμπόριόν της ἐτόλμα νὰ τὴν ἀτενίζῃ μὲ κάποιον ἀέρα, διὰ τὸν ὁποῖον ἄλλοτε ἤθελον ξεκαρδισθῆ γελῶντες εἰς τὸ συμβούλιον τῶν ἐνδεκα. Τὰ ἐξωτικά φυτὰ ἤρχισαν νὰ τῆς ἐμποιοῦν ὀλίγον τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν κάμνουν εἰς τὰς ὀψιπλοῦτους καὶ ξιππασμένας κοινωνίας μας,

καὶ δὲν ἦτο πλέον ἀνάγκη νὰ εἶσαι compagno della calza, ὅπως ἄλλοτε, διὰ νὰ ἐλκύσης τὴν προσοχὴν τῶν ὠραίων δεσποινῶν. Ἄλλως εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ κινῆται ἀμείλικτος ὁ κυλινδρος τῆς ἰσοπεδώσεως καὶ δὲν ἦσαν πλέον μόνον οἱ πατοῖκιοι οἴτινες κατήρχοντο πρὸς τὰς πληθείας. Παρὰ πάντα ταῦτα ὑπῆρχον οἱ παλαιότες διὰ τὰ παλαιά, οἱ νομίζοντες ὅτι ἠδύναντο νὰ ἀντιταχθοῦν ἀκόμα κατὰ τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων. Ὅπως οἱ ὑπερήφανοι Ζένοι οἱ μὴ ἔχοντες προγόνους ἢ δόγας, προβιδιόρους καὶ τζενεράλους δὲ μάρ.

Μεταξὺ αὐτῶν ὁ Ρενιέρος Ζένος ἦτο πατὴρ θυγατρὸς, ἣτις ἀδιστάκτως ἦτο ἡ ὠραιότερα κόρη τῆς Ἐνετίας. Ἄ, ὅποια καλλονή, ταλαίπωρε φίλε μου! Ὁ τύπος παλαιᾶς πατρικίας, donna antica, μὲ τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημα, τὴν μελανήν, τὴν ἐβενίνην κόμην, τὸ βαθύ ἐκεῖνο καὶ ἐκφραστικόν της βλέμμα καὶ ποῖα γλυκύτης, ποῖα γλυκύτης! Ἐπειτα τὸ χεῖλος τῆς ἠδονῆς, τὸ σῶμα τὸ ἰσχυρόν, χωρὶς ἡ ρωμαλεότης αὐτὴ νὰ ἀποκλείῃ τὴν κομψότητα, οὔτε τὸ ἀβρόν τέλος εἰς τράχηλος Ἀφροδίτης. Καὶ ἀκόμη εἰς ὅλα αὐτὰ τὸ παράστημα τὸ ἰδιάζον, ἡ χάρις ἡ φυσικὴ καὶ οἱ τρόποι οἱ ἀπλοῖ καὶ ἀφελεῖς ἀληθοῦς ἀριστοκράτιδος. Τί νὰ τῆς πρωτοθαυμάσῃ τις! Ἦτο τέλειος τύπος ὠραίας γυναικὸς ἡ Δενίνα Ζένου.

Μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ Ρενιέρος Ζένος ἠναγκάζετο, —ὀλίγον βαρὺ διὰ τὸν ἀλαζόνα αὐτόν, — νὰ νυμφεύσῃ τὴν κόρην του μετὰ τοῦ Λορέντσου Πριούλης! Εἰς ἄλλους χρόνους ἠθελεν ἐκλέξῃ μεταξὺ Μοροζίνη, Μοτσεινίγα καὶ στρατάρχου Σουλεμβούργ. Τόρα ὅμως ὅτε ὁ δυστυχὴς οὗτος υἱὸς τῶν δογῶν ὑφίστατο ἀληθῆ μαρτύρια διὰ νὰ σώσῃ τοῦλάχιστον τὰ προσχήματα; Διότι κάθε ἄλλο ἢ ἀνθρᾶ ἦσαν τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Ρενιέρου Ζένου, τοῦ ὁποίου ὁ οἶκος ἦτο ἡ μικρογραφία τῆς ἐνετικῆς παρακμῆς: πτωχεῖα, κάλλος καὶ ὑπερηφάνεια. Ὁ ἰατρὸς ὅμως Λορέντσος Πριούλης ἦτο βαθύπλουτος. Ἐκτὸς τούτου ὁ Πριούλης ἦτο, ἢ ἐθεωρεῖτο τοῦλάχιστον ἐκεῖνην τὴν στιγμὴν, ἡ ἐπιστημονικὴ κορυφὴ τῆς Ἐνετίας. Ἐπειτα καὶ ἄλλο τι προσόν, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὅλως ἐξαιρετικὴν σημασίαν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Ρενιέρου Ζένου. Ὁ Πριούλης ἦτο ὁπωσδήποτε nobile. Ὅχι ὅτι ἔπρεπε, διότι ὁ τίτλος του τοῦ βαρῶνου ἦτο αὐστριακὸς καὶ ἡ ἀπονομὴ του εἶχεν ἴσως λόγον ὑπηρεσίας μὴ συμφωνούσας βεβαίως μὲ τὰς σχέψεις τῶν καρβονάρων ἢ τῶν ὀπαδῶν τῆς Νέας Ἰταλίας μὰ ἐπὶ τέλος ἦτο nobile. Κατὰ τὴν μελέτην μάλιστα τὴν ὁποίαν εἶχε δημοσιεύσει τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας ὁ σοφὸς Τζάκομο Ποσαπέρι εἰς τὴν Gazzetta di Venezia ἡ αὐστριακὴ κυβέρνησις τίποτε ἄλλο

δὲν εἶχε κάμει ἢ ν' ἀποδώσῃ τοὺς τίτλους τῆς εἰς τὴν εὐκλεεστέραν καὶ ἀρχαιότεραν οἰκογένειαν τοῦ Μπεργαμάσκο, ἰσχυρισμὸς ὁ ὁποῖος εἶναι μὲν βέβαιον ὅτι ἐφαῖδρυνεν ὀλόκληρον τὴν εὐγένειαν τῆς Ἑνετίας, ἀλλὰ ἐξ ἴσου βέβαιον ὅτι ἔδωκε τὸν τροπον εἰς τὸν σοφὸν Ποσαπέρι νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν κατερραχωμένον αὐτοῦ ἐπενδύτην διὰ καινουργοῦς.

Ὁ ἰατρός εἶχεν ἀληθῶς τὸ ἐλάττωμα τῶν εἰκοσιπέντε καὶ πλέον ἐτῶν ἄνω τῆς εἰκοσαετοῦς Δενίνας, μὰ τί ἔχει νὰ κάμῃ! Ἦτο νέος πάντοτε μὲ τὰς παρειάς του τὰς ροδαλάς καὶ τὸ τενωμένον ἀναστημά του. Καὶ ποῖος ἀέρας, τί μεγαλοπρέπεια,

ποῖον προστατευτικὸν πρὸς ὅλους ὕφος! Ἐξ ἄλλου ποῖος ἀέρας λεπτότητος μὲ τὸν ἐπιμελῶς ἐξυρισμένον μύστακα καὶ τὰς μικρὰς παραγναθίδας του. Ναί, ὁ Λορέντσο Πριουῆς δὲν ἦτο δυσάρεστος ἐν συνόλῳ φυσιογνωμία, μολονότι ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τὴν ρίνα ὀλιγώτερον παχειάν καὶ πλειοτέρας τρίχας εἰς τὴν κεφαλῇν. Τέλος ὅμως ἡ ἀποφίλωσις αὐτῆ τῆς κορυφῆς ἐδείκνυεν ἀκόμη μεγαλειότερον τὸ μέγα μέτωπον, μέτωπον ἀληθοῦς σοφοῦ, καὶ ἡ ρίς ἦτο εἰς ἀρμονίαν μὲ τὰ μεγάλα καὶ πεπλατυσμένα ὦτα, ὦτα ἰατροῦ, τοῦ ὁποίου ἡ εἰδικότης ἦτο τὰ νοσήματα τῆς καρδίας. Ἀλλὰ μὴ λεπτολογῶμεν. Ὁ Πριουῆς ἦτο ὁ τέλειος

τύπος τοῦ γαμβροῦ, τοῦ μεγάλου καὶ φοβεροῦ, καὶ δὲν ὑπῆρξεν ἐν Ριάλτω πατήρ μὴ μακαρίσας τὸν Ρενιέρου. Ἡ δὲ Δενίνα! ὦ, αὐτὴ ἦτο ἡδὴ εὐτυχὴς ἀφοῦ ἦτο ὁ πατήρ της καὶ τὸν ἡγάπα ἡδὴ τὸν Λορέντσον, ἀφοῦ τὸν ἡγάπων ὅλοι, καὶ ὅλοι τὸν ἐξυμνοῦν τὸν ἔνδοξον αὐτὸν κύριον, ὅστις τέλος εἰξευρε νὰ τῆς λέγῃ τόσον ἔξυπνα, τόσον φαιδρὰ καὶ τόσον νέα δι' αὐτὴν πράγματα καὶ τῆς προσέφερε κοσμήματα ἡγεμονικὰ καὶ κολοσσιαίας ἀνθοδέσμις ἀπὸ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰσόνζο. Διότι ἦτο βαθέως εὐχαριστημένος ὁ βαρῶνος διὰ τὸ συνοικέσιον αὐτὸ μετὰ τῆς θυγατρὸς τῶν παλαιῶν δογῶν, τὸ ὁποῖον ἂν δὲν τοῦ ἔφερε χρήματα, καὶ δὲν εἶχεν ἀνάγκην, τὸν καθίστα ἐν τούτοις τὸ δημοφιλέστερον εἰς τὴν Ἑνετιάν πρόσωπον καὶ τὸν συνδιήλλασσε τελείως με τοὺς ἰταλοὺς πατριώτας. ὦ, εἶχε καὶ αὐτὸ τὸ συνοικέσιον ὀλίγον ὑπολογισμόν. Γνωρίζετε σεῖς πολλὰ νὰ μὴν ἔχουν;

Τὸ παλαιὸν τῶν Ζένων μέγαρον ἤνοιξε τὰς ἀπὸ τόσα καὶ τόσα ἔτη κλεισμένας πύλας του, ἀνεκαινίσθη, ἔλαμψε καὶ πάλιν τὴν ἀρχαίαν αἴγλην του. Τὴν προτέραν σιγὴν καὶ νέκρωσιν διεδέχθη ὁ θόρυβος, μία ζωὴ τρελλὴ ἀληθῶς, κουραστικὴ, ἐξαντλητικὴ, ἀλλὰ τί τὰ θέλετε, εὐχάριστος! Ὁ Λορέντσος Πριούλης ἦτο ἀπὸ τοὺς εὐεργετικοὺς ἐκείνους κενοδόξους, ἄνευ τῶν ὁποίων ὁ βίος μας ὀλόκληρος θὰ διέρρει μεταξὺ φαγητοῦ καὶ ὑποθέσεων. Εἰς τὸ μέγαρον Ζένο αἱ ὑποδοχαί, οἱ χοροί, αἱ παντὸς εἶδους ἐσπερίδες ἀπετέλουν πλέον σειρὰν ἀδιάσπαστον, συνεγῆ. Ὁ Πριούλης εἶχεν ἀποφασίσει νὰ θαμβώσῃ τὸν κόσμον ἐπιδείκνυων τὰ πλοῦτη του, τὴν γυναῖκα του, τὴν εὐτυχιάν του· δὲν ἔπρεπε νὰ ὀμιλοῦν ἢ περὶ αὐτῶν. Καὶ τὸ εἶχε κατορθώσει. Ἀλλὰ ἡ Δενίνα ἦτο εὐτυχὴς μετὰ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ βίου, τὸ τόσον νέον δι' αὐτὴν; ὦ, δὲν ὀμιλῶ διὰ τὰς πρώτας ἡμέρας. Αἱ πρώται ἡμέραι! Τὰς γνωρίζετε, ἀναγνώστριά μου, ὅσαι ἐσκιάζητε ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῶν μεγάλων αὐτῶν αἰετῶν, τοὺς ὁποίους φέρει πρὸς σὰς ἢ κοινὴ γνώμη τῶν συνετῶν καὶ ἡ λογικευομένη παράνοια τῶν γονέων σας! Ἀλλὰ παρῆλθον αὐταὶ αἱ πρώται ἡμέραι καὶ θὰ μὲ πιστεύσετε ὅτι ἡ ἀπλὴ καὶ ἀφελὴς Δενίνα, ἡ διερχομένη ἄλλοτε ἡσύχους καὶ εὐτυχεῖς ὥρας παρὰ τὸ παράθυρον, ἀναπνέουσα τὴν δρόσον τῶν λαγουνῶν, ἀκούουσα τὸ ἄσμα τῶν γονδολιέρων, πλάττουσα εἰς τὴν φαντασίαν ἐν μέλλον βίου πολὺ διαφόρου ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τότε ἔζη εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ τυπικοῦ συζύγου της, ἤρχισε νὰ κουράζεται. Naί, πολὺ νὰ κουράζεται. Διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὁ ψυχρὸς αὐτὸς Πριούλης ἤρχισε νῦν νὰ μὴ ἔγῃ τίποτε πλέον νὰ εἶπῃ εἰς τὴν Δενίνα ὅταν ἔμενον μόνοι· ἤρχισε νὰ

φαίνεται φειδωλὸς καὶ αὐτῶν τῶν μειδιαμάτων του, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ἦσαν τόσον ἄφθονα, ἂν δὲν ἦσαν ἐντέλως ἀπροσποίητα. Ὀλόκληροι ὦραι ἀφασίας διέρρεον μεταξύ των. Ἀλλὰ νὰ εἴμεθα δίκαιοι. Δὲν θὰ εἶχατε βεβαίως τὴν ἀξίωσιν ἀπὸ ἄνθρωπον τῆς σοβαρότητος τοῦ βαρῶνου νὰ μεταβληθῆ τὸρα καὶ εἰς Ἐρωτόκριτον. Τὸ ζήτημα εἶναι: - ἐστέρει τίποτε τὴν γυναῖκα του, ἐφέρετο πρὸς αὐτὴν βαναύσως; Ἄ, πρὸς θεοῦ, αὐτὰ θὰ ἦσαν κατώτερα τῆς ἀξιοπρεπειᾶς του. Ἀλλὰ μὴ ἀπαιτῆτε ἐνθουσιασμούς! Ἡ κατακτήσις, ὡς τὴν ἐννόει ὁ Πριούλης, εἶχε συντελεσθῆ. Νὰ νυμφευθῆ τὴν ὠραίαν τῆς Ἐνετίας, τὴν κόρην τῶν Δογῶν, αὐτός, ὁ υἱὸς χωρικοῦ τοῦ Μπεργαμάσκο, - τοῦτο ἦτο ἡ καθαρὰ ἀλήθεια, - ὅπως κατέκτησε τὴν ἐπιστήμην, τὸν χρυσόν, τὸν τίτλον τῆς εὐγενείας, αὐτὸ ἦτο ἀπλῶς εἰς θρίαμβος ἀκόμη. Τὸρα ἐσκέπτετο ἄλλα, νέα σχέδια· ἤθελε νὰ βαίνει πάντοτε ἐμπρός, ὁ φίλαυτος, μὲ τὴν ἄσβεστον δίψαν τοῦ ἐγωῖσμου.

Τὶ κρῖμα ἀληθῶς ἡ Δερίνα νὰ μὴ ἦναι ὀλίγον πρακτικὸν πνεῦμα! Πῶς ἐσκέπτετο ἔτσι ὡς ταπεινὴ ἀστὴ! Δὲν ἦτο λοιπὸν κατὰ βάθος μεγάλη κυρία. Κρῖμα εἰς τὸ ὄνομα. Ἐκεῖ ὅπου ἄλλαι θὰ ἔπλεον εἰς ὠκεανὸν εὐτυχίας, ἡ εὐγενεία της ἔπληττεν. Νὰ ἰδῆτε δὲ ὅτι τὰ πράγματα ἤρχισαν νὰ γίνωνται καὶ σοβαρά. Ἡ βαρῶνις εἶχεν ὀριστικῶς ἀποκάμει. Τὸ διακρίνον αὐτὴν σφρίγος τὴν εἶχεν ἐγκαταλείψει. Μὴ φοβεῖσθε ὅμως διὰ τὴν καλλονὴν της. Ἡ Δερίνα κατέστη ὠραιότερα, ἰδεώδης. Δυστυχῶς τάσις πρὸς ἀνεύρυσμα, ὑπολανθάνον ἴσως ἀνέκαθεν ἐν τῷ ὄργανισμῷ της, ἤρχισε τὸρα νὰ ἐκδηλοῦται μετὰ συμπτωμάτων ἀνησυχητικῶν. Ὁ ἰατρός μὲ τὴν συνήθη του δξυτήτα διέγνωσεν ἀρχὴν καρδιακοῦ νοσήματος. Ἐταράχθη· θὰ πολεμήσῃ ὅμως τὸ νόσημα τελεσφόρως. Ὅχι, ὄχι. Ἡ Δερίνα δὲν πρέπει νὰ ἀποθάνῃ. Μετέβαλεν ἀνήσυχος βίον. Οἱ δανδῆδες περιῆλθον εἰς ἀπόγνωσιν. Τὸς εἶχε κακοσυνειθίσει. Ἐν τῷ μεταξύ μετῆλθε διὰ νὰ σώσῃ τὴν ἀσθενῆ του τὰ πάντα μὲ τὴν πειρᾶντου τὴν ὁμολογουμένην καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἔχῃ εὐάρεστα ἀποτελέσματα. Ἡ Δερίνα ἤρχισεν ἀνακτῶσα τὰς δυνάμεις της, τὴν προτέραν αὐτῆς δροσερότητα. Τότε μόνον ἐπανήρχισεν ὁ ἐπίσημος βίος ἐν τῷ μεγάρῳ Ζένο, ἀλλὰ τὸρα μετὰ μέτρου. Οἱ χοροὶ ἦσαν σπάνιοι, αἱ ὑποδοχαὶ βραχεῖαι καὶ τυπικαί. Τὰ πλείεστα τῶν ἀποδείπνων διήρχοντο μεταξύ τῶν ὀλίγων οἰκείων.

Πῶς εἰς τὸν κύκλον τοῦτον εὐρίσκετο καὶ ὁ νέος Τσιμάρας; Ἐν πεπρωμένον!

Ἡ κακὴ τύχη ἠθέλησεν εἰς Ἐνετίαν νὰ τοποθετήσῃ τὸν θεῖον του καὶ ἐκεῖ νὰ τὸν θανατώσῃ. Ἡ κακὴ τύχη ἠθέλησε νὰ

ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν γάλλον διοικητὴν τοῦ ἐν Ἐπτανήσῳ σουλιωτικοῦ συντάγματος Μινῶ νὰ τὸν συστήσῃ εἰς τὸν ἐν Ἐνετία φρουροῦντα φίλον του συνταγματάρχην Δαγῶν. Ὁ Μινῶ εἶχε μυρίας ὑποχρεώσεις εἰς τοὺς φιλοξένους Τσιμάρας, ἀληθμονήτων πικ-νίκ εἰς Ἅγιον Γεώργιον καὶ Μεταξῆτα διοργανωτάς, ὁ δὲ Δαγῶν ἦτο ἀχώριστος τοῦ Ρενιέρου Ζένο φίλος.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς περιγράψω τὸν ἐνθουσιασμὸν μὲ τὸν ὁποῖον ὑπεδέχθησαν ἐν τῷ μεγάρῳ Ζένο τὸν ἀπόγονον ἐνὸς τῶν μαχητῶν τῆς Ναυπάκτου, πολεμήσαντος παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Κονταρίνη, καὶ τῶν Βαρβαρρήγων, καὶ τῶν Βενιέρων; Ἄχ, διατί νὰ μὴ φέρῃ τὰ βήματά του ὀλίγον τι ταχύτερον πρὸς τὸ κατώφλιον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον νῦν ἔμελλε νὰ διαβῆ μετὰ τῆς συμφορᾶς! Διότι ὁ Λέλος Τσιμάρας ἦτο πολὺ πρὸ τοῦ γάμου τῆς Δενίνας ἐν Ἐνετία· ὅταν δὲ τὴν εἶδε εἰς τὴν Πιατζέτα, εὐθὺς προσεκολλήθη ἡ ψυχὴ του εἰς αὐτὴν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, ἀλλ' εἶδεν ὅτι δὲν προσεῖλκυε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἦτο ὑπερήφανος καὶ ἐδυσφόρησε καὶ ἀνέβαλε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Ρενιέρον, μὲ ὅλας τὰς φωνὰς τοῦ γέρο-Δαγῶν, καὶ ἐσκέπτετο ἄλλως ὅτι ἦτο ξένος καὶ ἀνέμενεν ἴσως νὰ γίνῃ πρῶτον κύριος τῆς κληρονομίας, - χάριν τῆς ὁποίας ἐκολύμβη ἀπὸ μηνῶν ὁ δυστυχὴς εἰς πέλαιος διατυπώσεις μεταξὺ ληξιαρχῶν καὶ νοταρίων καὶ δικαστῶν, - διὰ νὰ θαυμώσῃ περισσότερον, ὡς ἐνόμιζεν, ὄχι διὰ τίποτε ἄλλο, ἀλλὰ ἔτσι διὰ νὰ μὴ τὸν ὑπολαμβάνουν ὅτι εἶνε ἐν μηδενικόν.

Δὲν ἤθελε νὰ ὁμολογῇ οὔτε εἰς ἑαυτὸν τὰς ἐλπίδας του.

Ἔ, ὅταν ἀνῆλθεν ἐπιτέλους τὴν κλίμακα τοῦ σιγηλοῦ τότε μεγάρου Ζένο· ὅταν τὴν εἶδεν ἐκ τοῦ πλησίον, ὅταν τὴν ἤκουσε λαλοῦσαν διὰ νὰ διπλασιασθῇ ὁ θαυμασμὸς του! Νὰ γίνεταί δὲ ὡς υἱὸς ὑπὸ τοῦ Ζένο δεκτός· ποῖαι τρελλαὶ ἐλπίδες ἀνεπήδησαν ἐντὸς του. Δὲν ἐβράδυνεν ὅμως νὰ διῶθῃ τὴν φοβερὰν ἀλήθειαν. Ἦδη ὁ Λορέντσος Πριούλης ἦτο οἰκεῖος καὶ κάτι τι ἐψιθυρίζετο. Βεβαίως ἡ κόρη ἐφαίνετο ὅτι διέκρινε τὸν ἱατρὸν μεταξὺ ὄλων καὶ εἰς αὐτὸν προσεῖγεν. Τὸ ἀληθές ἦτο ὅτι ὁ πατὴρ τὴν εἶχεν ὑποσχεθῆ καὶ τὴν ὤθει πρὸς τὸν νυμφίον, ὅστις θὰ ἠνώρθου τὸν οἶκόν του. Ἡ δὲ Δενίνα δὲν ἠγάπα ἀκόμη ἢ μόνον τὸν πατέρα της. Τότε ὁ Λέλος ἐπλήγη εἰς τὴν ὑπερηφανειάν του καιρῶς καὶ ἀπεφάσισε νὰ θάψῃ διὰ παντός εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας του τὸ αἰσθημά του. Δὲν θὰ ἐτρέπετο βεβαίως εἰς φυγὴν εἰς Τσιμάρας· ἦτο βέβαιος ὅτι θὰ τὸ κατέπνιγε τὸ ἀνόητον αὐτὸ πάθος. Παρέμεινε λοιπὸν οἰκεῖος τοῦ Ζένο, εἶδε τὴν τύχην ἐπανερχομένην πρὸς αὐτόν, μετέσχε τῆς χαρᾶς. Φίλτατος εἰς τὸν Ζένον διὰ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, τὰ ὁποῖα τοῦ δι-

ἤγειρον αἱ περὶ τῶν περάσμενων μεγαλείων τῆς Ἐνετίας διηγῆσαι του, συμπαθῆς εἰς τὸν ἰατρόν, τοῦ ὁποῖου ἤκουε μεθ' ὑπομονῆς τὰς μεγαλαυχίας· μεμετρημένος τὴν συμπεριφορὰν, πνευματώδης, γινώσκων περισσότερα παρ' ὅ,τι ἐπερίμενε κανεὶς ἀπὸ τὴν ἡλικίαν του καὶ τὴν πεῖράν του, ὑποχρεωτικὸς ἐξ ἴσου πρὸς πάσας τὰς κυρίας, ἤρχισε νὰ ἀποκτᾷ μίαν ἐξαιρετικὴν ἀληθῶς θέσιν. Ἀλάνθαστον σημεῖον δημοτικότητος, ἤρχισαν νῦν πάντες νὰ τὸν ἀποκαλοῦν ἀπλῶς Λέλον, ὁ Λέλος· ἢ ἔτι θωπευτικώτερον ἰλ μ π ἐ λ λ ο μ ο υ σ τ α τ σ ἐ λ ο, τὸ ὁποῖον εἶχε τὸν λόγον του ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους ἐκείνου τῶν ἐπιμελῶς ἐξυρισμένων ἄνω χειλέων, τὸ ὁποῖον ὅμως ἔκαμε τὸν γάλλον συνταγματάρχην Δαγῶν νὰ βροντοφώνῃ πειράζων τὰς κυρίας τὸ ρητὸν ἐνὸς πατρὸς τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας: «γενεῖας καὶ μύστακες, φυτὰ παράσιτα, ὕβρις κατὰ τῆς ἀληθείας τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς!» ἂν καὶ κατὰ βᾶθος ἐκαμάρωνε διὰ τὸν προστατευόμενόν του. Ah, le scelerat!

Προσεῖχε λοιπὸν τώρα ὁλος ὁ κόσμος εἰς τὸν νέον Τσιμάραν· προσεῖχε νῦν καὶ ἡ Δενίνα. Ὁ χρόνος ἐν τούτοις ἐπέτα γοργότερος παρ' ὅ,τι θὰ ἐπίστευέ τις. Ὁ νεαρός μας φίλος ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Πάδοβαν, νὰ συντελέσῃ τὰς σπουδὰς του· αὐτὸ ἦτο τὸ σωστό. Τὸ ἤσθάνετο πολὺ καλᾶ. Καὶ ὅμως δὲν ἔφρουγεν ἀπὸ τὴν Ἐνετίαν, δὲν ἔφρουγεν...

Ἐν τῷ μεταξύ ἐπῆλθεν ἡ μακρὰ ἀσθένεια τῆς βαρωνίδος. Ὁ Λέλος δὲν τὴν ἔβλεπε πλέον· ἀλλὰ διατὶ δὲν ἐζήτει οὐδὲ τὰς τυπικὰς καὶ ἐπιβαλλομένας περὶ τῆς ὑγείας τῆς πληροφορίας, διατὶ δὲν τὴν ἐπεσκέφθη οὐδ' ἅπαξ εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὅπου ἀνερῶννεν;

Ὅταν μετὰ ἐξάμηνον ἔκλειψιν ἡ Δενίνα ἀπεδίδετο εἰς τὰς αἰθούσας τῆς, βαθέως ἠὲ χαριστήθη εὐροῦσα αὐτὰς εἰρηνικωτέρας, ἐρήμους σχεδὸν κόσμου, ὀλίγους φίλους μόνον. Ἐκεῖ ὤφειλεν ἐπὶ τέλους νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ Τσιμάρας νὰ τῆς ὑποβάλλῃ τὸ σέβας του, νὰ τῆς ἐκφράσῃ τὴν χαρὰν του διὰ τὴν ἀνάρρωσίν τῆς. Ἦτο στοιχειῶδες καθήκον. Ἡ βαρωνὶς Προϊούλη τῷ ἀπήλυθε πικρὰ παράπονα. «Ἄ, ἔτσι λησιμονοῦν τοὺς φίλους; Δὲν τὸν ἐνδιέφερε λοιπὸν διόλου ἡ κατάστασίς τῆς.» Ἀπροσδόκητος παρατήρησις, ἀπροσδόκητος οἰκειότης, ἥτις τοῦ ἔκαμε νὰ σκιρτήσῃ κάτι τι ἐντὸς του. Ἄλλοτε ἦτο τόσον ψυχρὰ... Ἐν τούτους οὗτος ἐμακρύνθη καὶ πάλιν. Ἀλλὰ δι' ὀλίγον χρόνον μόνον· διότι τώρα χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ἤρχισε νὰ τὴν βλέπῃ καθ' ἑκάστην. Ὁ Ζένο συναντήσας αὐτὸν ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ Ριάλτου τὸν ἔσυρεν εἰς τὸ μέγαρον· τὸν ἤθελε κάθε βράδυ ἐκεῖ διὰ τὸ πικέτο· τὸ ἀπῆται. Ἡ Δενίνα λοιπὸν εἶχε καιρὸν τώρα νὰ τὸν παρακολουθῇ, νὰ

τὸν περιεργάζεται, νὰ τὸν θαυμάζῃ σχεδὸν αὐτὸν τὸν νέον, τὸν τόσον ἀνόμιον μὲ τοὺς ἄλλους, τοὺς συνήθεις. Οἱ λόγοι τοῦ ἦσαν μεστοὶ πρωτοτυπίας· τὰ φρονήματά του ἐφαίνοντο γενναῖα, τὰ πάθη του σφοδρά, τὰ αἰσθήματά του ὑψηλά. Τὸν συνέκρινεν ἐνίοτε ἀκουσίως τῆς πρὸς αὐτὸν τὸν Πριούλη, καί, ὡς τοῦ παραδόξου, αὐτὸς ὁ Πριούλης, ὁ μέγας Πριούλης, ὁ σώσας αὐτὴν προχθὲς ἀκόμη ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Χάρου Πριούλης ἠττάτο, καὶ ἠττάτο ἐφ' ὅλης τῆς γραμμῆς ὑπὸ τοῦ μικροῦ Τσιμάρου. Ἡ Δενίνα καθίστατο ρευβώδης. . . ἀλλοίμονον εἰς σὲ Πριούλη!

Λέγουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος, — ἐκτὸς τῶν ἐξαίρεσεων τῆς ἐντελοῦς ἀποκτηνώσεως, — θὰ πληγῇ ἅπαξ σπουδαίως ὑπὸ τοῦ ἔρωτος. "Ολοὶ ἐπέρασαν ἀπ' ἐκεῖ· ὅλοι θὰ περάσουν. Τὸ πλήγμα τοῦτο τὸ παραδέχεσθε κεραυνοβόλον, δὲν τὸ παραδέχεσθε, δὲν ἀναμιγνύομαι εἰς αὐτὰς τὰς θεωρίας· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἔρχεται ἀδυσώπητον καὶ δὲν ἀργεῖ νὰ λάβῃ καταστρεπτικὰς διαστάσεις. Ἡ κοινωμία ἐν τούτοις δὲν εἶναι ἐπιεικῆς πρὸς τοὺς πάσχοντας ἀπὸ τὸν δυσθεράπευτον αὐτὸν πυρετόν. Εἶναι ἡ περίστασις τῆς Δενίνας καὶ τοῦ Λέλου.

Τὰ πράγματα μεθ' ὅλα ταῦτα ἐπὶ μακρὸν δὲν ἐφαίνοντο προσιωνιζόμενα τὴν τριχυμίαν. Ὅσακις ὅμως τύχῃ ὁ Λέλος νὰ προσφέρῃ τὸν βραχίονά του εἰς τὴν βαρωνίδα, δὲν ἤξεύρω πῶς ἡ χεὶρ τῆς θὰ εὐρίσκετο πάντοτε ἄνευ χειροκτίου νὰ ἀκουμβᾷ ἀμελῶς ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ἀντίχειρος τοῦ ὑποχρεωτικοῦ συνοδοῦ· δὲν ἤξεύρω διατί εἰς τοὺς σπανίους πλέον χοροὺς τῆς βαρωνίδος, τὸ καρνέ τῆς εἰς ὅλας τὰς μικρὰς του σελίδας, ἀρχίζει πάντοτε ἀπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα, « Λέλος Τσιμάρου! » Δὲν ἤξεύρω διατί, ὅταν ἡμέραν τινὰ ἔπεσεν ἡ χρυσῆ πόρπη τοῦ μανδύου του, μία βαρωνίς καὶ μία Ζένο ἐρρίφθη εἰς τὰ γόνατα διὰ νὰ ψάχνῃ ὑπὸ τὰ ἀνάκλιτρα νὰ εὔρῃ τοῦ κυρίου αὐτοῦ τὸ χρυσοῦν κόσμημα. Καὶ δὲν ἤξεύρω ἀκόμη περισσότερον διατί ὅταν σφοδρύνεται ἡ συζήτησις ἡ βαρωνίς Πριούλη εὐρίσκει πάντοτε ὅτι ἔχει δίκαιον ὁ « ἱππότης Τσιμάρου », il cavaliere Tsimara! Δυστυχῆς Τσιμάρου! ἐμβῆτε εἰς τὴν θέσιν του. Ἦτο δυνατόν νὰ μὴ τρελλαθῇ; Ἐφυγε πρὸ τοῦ προσώπου τῆς. — "Ὅχι! Δὲν ἤθελε, δὲν ἔπρεπεν. Ἐσυλλογιζέτο τὸν Ζένο, αὐτὸν τὸν Πριούλην, τοῦ ὁποίου ἀπελάμβανε τέλος τῆς οικειότητος, τῆς ἐμπιστοσύνης.

Ἡ Δενίνα ἐν τούτοις ἠγνόει ἀκόμη ποία θύελλα πάθους ἐμυκάτο εἰς τὰ στήθη τοῦ Λέλου· καὶ πόσον τὸ πάθος τοῦτο ἦτο παλαιόν. Θὰ τὸ ἐμάνθανε μετ' ὀλίγον.

Ὁ Λέλος δὲν ἔρχεται πλέον, δὲν φαίνεται πουθενά. Ἐφυγε λοιπόν, ἡσθένησε, τί γίνεται; Ἡ δὲν ἐννοεῖ! "Ἄχ! Ἡ δὲν λυ-

πεΐται ; Πρέπει χωρίς ἄλλο νὰ τὸν ἴδῃ. Ἡ Δενίνα εἶναι ἐπὶ τέλους Ἑνετῆ. Τίποτε δὲν τὴν φοβίζει. Θὰ φορέσῃ τὴν μαύρη μάσκα καὶ ἡ γόνδολά της θὰ σχίσῃ τὰ φαιὰ ὕδατα τῶν λαγουνῶν πρὸς ἀναζήτησίν του. Εἶχε νῦν τὴν τόλμην νὰ πλεύσῃ μέχρι Κιότζας, μέχρι Μπρόνδολο. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀνάγκη. Ὁ Λέλος διαμένει πλησιέστερον εἰς τὴν ἄκραν τῆς μεγάλης διώρυγος, εἰς τὴν νῆσον τῆς Σάντα Κιάρας. Εἶναι κλεισμένος εἰς τὸ γραφεῖον του, καὶ γράφει καὶ γράφει. Τακτοποιεῖ τὰς ὑποθέσεις του· θὰ ἀπέλθῃ εἰς Πάδοβαν. Εἶναι ἀποφασισμένος . . .

Ἀκούονται κτυπήματα εἰς τὴν ἐξώθυραν· ὀμιλῖαι εἰς τὴν κλί-

μακα, εἰς τὸν διάδρομον. Διακρίνει σαφῶς δύο γυναικείας φωνάς· ἡ μία εἶναι τῆς γραιῆς θαλαμηπόλου, ἀλλὰ ἡ ἄλλη, ἡ ἄλλη ! . . . Ἐπειτα ἓνα φροῦ-φροῦ, τὸ ὁποῖον δὲν τοῦ εἶναι ἐντελῶς ἄγνωστον . . . Vergine santissima ! Μετ' ὀλίγον εἰσέρχεται ἡ θαλαμηπόλος : una donna, signor ! . . .

Μένει ἀναυδος, καρφωμένος πρὸ τοῦ γραφείου. Δὲν τολμᾷ νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐκείνη ὁμως λαμβάνει θέσιν ἐναντί του· τοῦ διηγεῖται ἀφελῶς πῶς ἐπανερχομένη ἐκ τῆς ἐξοχῆς διῆλθε τυχαίως ὑπὸ τὰ παραθυρά του, πῶς ἀνεγνώρισε τὸ οἶκμά του, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ὁ ἴδιος κάποτε τοὺς τὸ εἶχε περιγιάψῃ. Δὲν

τὸ ἐνθυμεῖται; Δὲν θὰ ἦτο ἀσυγχώρητος νὰ μὴ εἰσέλθῃ νὰ ἰδῇ τί γίνεται ὁ φίλος των, ὁ ὁποῖος ἀδικοιολογήτως δὲν φαίνεται πλέον; — Νά, ὁ μπαμπᾶς ἔχει ἓνα μῆνα νὰ παίξῃ πικέτο! — Ἡ μήπως ἦτο ἀσθενής; τί ἔχει; Ταλαίπωρε Τσιμάρα!

Ἐν τούτοις θέλει νὰ παλαίσῃ ἀκόμα· ἀλλὰ τρέμει ὡς τὸ φύλλον. Θέλει νὰ ὁμιλήσῃ· δὲν εὐρίσκει λέξεις. Καταλήγει εἰς τὸ νὰ τὴν παρακαλέσῃ μὲ τὰ σωστά του « φύγε, φύγε, σὲ παρακαλῶ, Δενίνα! » Τῆς ὁμιλεῖ νῦν εἰς ἐνικὸν ἀριθμὸν, ὁ δειλαιος! Τὴν ἀποκαλεῖ μὲ τὸ βαπτιστικὸν τῆς ὄνομα. Καὶ ἐκείνη νὰ τοῦ ἀνανεύῃ μὲ ἓν ὕφος παιγιωδῆς, μὲ ἓν μειδιάμα μαγίσσης εἰς τὰ χεῖλη. Ἐπειτα σηκώνεται ἀποτόμως « bene io parto », καὶ προχωροῦσα πρὸς τὴν θύραν τὸν κυττάζει ὡς μαγευμένη . . . Μὲ ἐρωτᾷτε τώρα πῶς ἐκεῖ εἰς τὴν θύραν εὐρέθησαν ὁ εἰς εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ ἄλλου, πῶς εὐρέθησαν ἠνωμένοι εἰς ἓν ἀτελείωτον φίλημα ἀπάτου ἡδονῆς, ἀπεριγράπτου εὐτυχίας; . . .

Ὅταν εἶδε ἀπὸ τὰ παραθυρά του τὴν γόνδραν νὰ πλὴν μακρὰν, ὁποῖον κενόν, ὁποῖαν ἐρημίαν ἤσθάνθη περίξ του. Ἦθελε νὰ τρέξῃ ἐξοπίσω της. Ἄλλ' ὄχι ἀκόμη. Ἀπὸ αὖριον. Πρέπει νὰ τὴν βλέπῃ καθ' ἡμέραν, δις τῆς ἡμέρας. Ὅλας τὰς ἄλλας ὥρας που θὰ σκέπτεται τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς εὐτυχίας. Λοιπὸν τὸν ἀγαπᾷ.

Ναί, τὸν ἀγαπᾷ καὶ μηχανᾶται νῦν τὰ πάντα διὰ νὰ τὸν βλέπῃ εἰ δυνατόν διαρκῶς. Ὡ, εἰάν ἠδύνατο νὰ συμβιώσουν, νὰ μὴ χωρίζονται ποτέ. Νὰ φύγουν λοιπὸν. Ἄλλὰ τὸ σκάνδαλον, ὁ πατὴρ Ζένος! Ἐφοβεῖτο τὴν Ἐνετίαν καὶ ἐλυπεῖτο, ἐπίνει τὸν γέροντα. Θὰ τὸν ἐφόβει τοῦτο.

Ἐν τῷ μεταξύ πίνουν, πίνουν ἀχόρταγοι εἰς τὸ ποτῆρι τῆς ἡδονῆς. Ἡ Δενίνα μετὰ χαρᾶς ἅμα καὶ πόνου μανθάνει ἀπὸ πόσου χρόνου λατρεύεται. Καὶ νὰ μὴ τὸ γνωρίζῃ! Ὁ Λέλος, ἀφ' ἧς ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς Ἐνετίας, ἀφ' ἧς τὴν εἶδεν εἰς τὴν Πιατσέτα, δὲν ἔχει ὀφθαλμοὺς παρὰ δι' αὐτήν. Τῆς περιγράφει τοὺς θριάμβους της, τοὺς ὁποίους αὐτὸς παρατηρεῖ ἀπὸ τῆς σκιᾶς του. Πόσον ὠραία ἦτο ὡς νύμφη, ἀλλὰ πόσον ὀδυνηρὰ δι' αὐτὸν ἡ στιγμή καθ' ἣν αὐτὴ παρήτει τὸν βραχίονα τοῦ πατρὸς της διὰ νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Πριούλη. Ἐπειτα ὅταν τὴν εἶδε μίαν φορὰν νὰ διέρχεται μετὰ τοῦ Πριούλη πρὸ τοῦ καφενείου Φλοριάν! — Ἐφοροῦσε τὴν ἄσπρην ἐκείνην τουαλέταν, τὸ ἐνθυμεῖται πολὺ καλὰ, κ' ἐπήγαινε καμαρωμένη, μειδιῶσα. Ὅλοι οἱ τζοβινότοι ἔστρεψαν τὰ βλέμματα πρὸς αὐτήν· ὄλοι ἀφῆχαν μίαν κραυγὴν θαυμασμοῦ καὶ οἱ ζωηρότεροι τί δὲν ἔψαλλον τοῦ εὐτυχοῦς Πριούλη. Ἄ τὸν

βαμμένο! "Αν εἶναι αὐτὸς ἄξιος! Ὁ Λέλος βέβαια δὲν ἔλεγε τίποτε· ἔσκυβε τὸ κεφάλι εἰς μίαν ἐφημερίδα καὶ ἤτο δυστυχής.

Καὶ ἐκείνη χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ἤρχιζε τότε νὰ τὸν τρελλαίνῃ μὲ τὰ λόγια της. "Αχ, νὰ ἦσο ἐδῶ διὰ πάντα, εἰς αὐτὸ τὸ μέγαρον, νὰ ἦτο ἰδικόν σου, νὰ μὴ ἐχωριζόμεθα ποτέ. Καὶ εἶτα ὠθοῦσα αὐτὸν ἐπὶ τοῦ συνήθους τοῦ Πριούλη ἀνακλίντρου: Νά, κάθησε αὐτοῦ καὶ διώξε τον τὸρα ὅπου θὰ ἔλθῃ. Ἡσθάνετο τὸν ἐγκεφαλόν του νὰ ἀναλύῃ, νὰ φεύγῃ. Εἶτα αἰφνης αὐτὴ κατελαμβάνετο ὑπὸ ἐλέγχου τινὸς τῆς συνειδήσεως· ἤθελε νὰ σταματήσῃ ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ βαράθρου· ὠμίλει περὶ καθηκόντων.

"Ω, διὰ νὰ τὰ λησιμονήσῃ μετὰ μίαν στιγμὴν ὄλα, διὰ νὰ ριφθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας του, νὰ κρεμασθῇ ἀπὸ τὰ χεῖλη του ἡμιθανής!

Ἡ ἀπειρία τῶν ἐν τούτοις ἤρχιζεν ὀλίγον νὰ τοὺς προδίδῃ. Τοὺς φαίνεται τόσον φυσικὸν νὰ ἀγαπῶνται. Τοὺς φαίνεται δικαιομά των. Θεωροῦσιν ἑαυτοὺς τὰ δύο ἡμίση τοῦ μήλου τοῦ περσικοῦ μύθου. Καὶ προβαίνουνσι νῦν εἰς τὰ πλέον παράτολμα πράγματα. Ἐπωφελοῦμενοι τῶν ἀπουσιῶν τοῦ βαρώνου δὲν βλέπονται μόνον ἐν τῷ μεγάρῳ. Ἐρχεται αὐτὴ εἰς Σάντα-Κιάρρα. Τί φοβεῖται! Δὲν τὸ λέγει κάθε βράδου ὁ γέρο Δαγών:

Celui qui prend l' amour pour guide et pour appui.

Marche tranquille et sûr; Les Dieux veillent sur lui.

Τὰ βήματά των, τοὺς φέρουσι, τοὺς τολμητίας, διὰ τῆς κρηπίδος τῶν Ἑσκλαβῶνων, διὰ τοῦ δημοσίου κήπου, μέχρι τῆς ἄκρας τῆς Μόττας πολλάκις. Καὶ ὅταν αἱ πρῶται σκιαὶ τῆς κατερχομένης νυκτὸς ἀρχίζουσι νὰ καλύπτουν αὐτοὺς, περνᾷ τὴν χεῖρά της εἰς τὸν βραχίονά του, στηρίζεται μὲ ὄλον τὸ βάρος τοῦ σώματός της ἐπ' αὐτοῦ. Βαδίζουσι προσβλεπόμενοι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, σιγηλοί. Εἶνε ἀνάγκη λέξεων πλέον; ...

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ βαρωνὶς ἀπροσδοκῆτως φαίνεται ἀνακτῆσασα πλήρη αὐτῆς τὴν ὑγείαν. Καθίσταται ζωηρά, ἐπιδιώκει τὰς συνναστροφάς, τοὺς ἄλλοτε μισουμένους χορούς, οἱ ὅποιοι ὅμως τὸρα φέρουσι πρὸς αὐτὴν τὸν προσφιλῆ Λέλον, ὅστις δὲν ὀκνεῖ εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν, ὁ ἀκάματος χορευτής, νὰ περιβάλῃ τρυφερῶς τὴν ὀσφύν της.

Ἄλλ' ὁ φθόνος γρηγορεῖ. Αἱ αἰώνιοι ἀνώνυμοι ἐπιστολαὶ τῶν χαλοθηλητῶν! Οὐ, σωρεία καταδοτῶν ἔμενον ἄεργοι ἐν Ἐνετία ἀφ' ὅτου τὸ στόμα τοῦ λέοντος εἶχε παύσει νὰ δέχεται τὰς ἐπιστολάς τῶν σωτήρων τῆς γαληνοτάτης δημοκρατίας. Οὗτοι ἀνέλαβον νῦν νὰ φρουρήσωσι τὴν τιμὴν τοῦ δόκτορος.

Λοιπὸν ἦσαν βασίμοι αἱ ὑποψίαί του! "Ω, εἶχε μάτι αὐτὸς

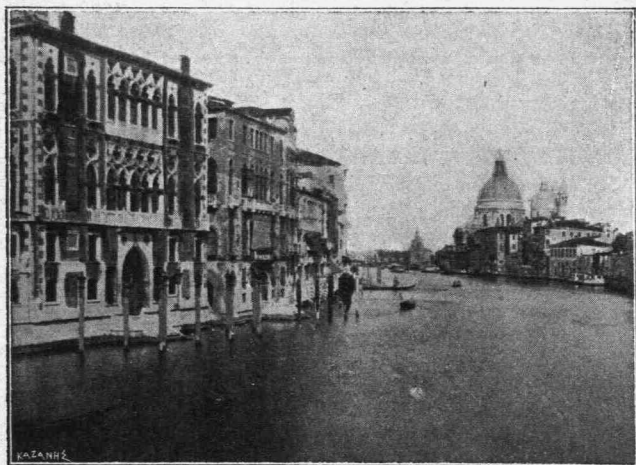
ποῦ δὲν γελοίεται εὐκόλως. Προσποιεῖται τώρα τὸν ἀδιάφορον. Ἄλλὰ προσέχει, παρακολουθεῖ. Ἐὰν εἶναι ἀλήθεια, θὰ ἐκδικηθῆ φοβερά. Ἄλλὰ θέλει πρῶτον τὰς ἀποδείξεις. Θὰ τὰς εὔρη ταχέως. Οἱ δύο ἐρασταὶ ἀλληλογραφοῦν. Ἡ φρόνιμος Δενίνα καίει τὰς ἐπιστολάς. Ἄλλ' ὁ ὑπεράγαν ποιητικὸς Λέλος τὰς φυλάττει. Τοιοῦτον κειμήλιον ! Τοῦτο ὅμως θὰ γίνῃ ἡ ἀφορμὴ τῆς καταστροφῆς των. Τί ἤξιζες σελάμ, γλῶσσα τῶν ἀνθέων !

Εἰς μίαν ὥραν ἀπουσίας τοῦ Τσιμάρρα ἐκ τῆς οἰκίας του, ὁ ἰατρός θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς δέσμης τῶν ἐπιστολῶν, αἱ ὅποιαι ἀποδεικνύουν τὴν ἐνοχὴν τῆς συζύγου του. Προδότις, κυρὰ Παληούτσω, δὲν ἀνθεῖξες εἰς τὴν λάμπιν ὀλίγων χρυσῶν κερμάτων ! Αὐτὴ ἦτο ἡ θαλαμηπόλος, ἡ ἔμπιστος τοῦ ἀτυχοῦς Τσιμάρρα, ἡ χιλιάκις ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετηθεῖσα, μία γρη῏α γαλῦφα ἀπὸ ἐκείναις, γεμάτη κομπλιμέντα καὶ προθυμίαν, πάντοτε πρώτη εἰς τὰς συμφορὰς καὶ τοὺς θανάτους, σαβανώνουσα ὅλους ὅσοι ἀπέβησκον εἰς τὴν νῆσον τῆς Σάντα - Κιάρρας, κλέπτουσα τὰ ἐνδύματα τῶν νεκρῶν, κακολογοῦσα καὶ συκοφαντοῦσα μετ' ἀπολαύσεως ὁσάκις ἠδύνατο. Ποῦ 'στὸ διάβολο τοῦ ἔτυχε ! Τὰ ἐγνώριζε δὲ ὅλα ἡ γραῖα· διότι εἰς αὐτὴν τὰ ἔλεγεν ὁ Λέλος. Μάμα Παληούτσω καὶ μάμα Παληούτσω ! Τῆς τὰ ἔλεγεν ὅλα, τοὺς πόνους του, τοὺς ἐνθουσιασμοὺς του, μὲ ἐκεῖνον τὸν ἀκατάσχετον πόθον τὸν ὅποιον ἔχομεν νὰ καταστήσωμεν τοὺς τρίτους κοινωνοὺς τῆς εὐτυχίας μας ἢ τῶν ἀτυχιῶν μας.

Ὁ Πριούλης διέρχεται τὰς ἐπιστολάς μίαν πρὸς μίαν. Πῶς κατορθοῖ νὰ συγκρατήσῃ τὴν δικαίαν ὀργὴν του ; Ἄ, τὴν ἀθλίαν, τὴν ἀχάριστον, τὴν πεινασμένην, τὴν ὁποίαν ἔκαμε τὴν πρώτην κυρίαν τῆς Ἐνετίας. Διότι τί ἦσαν ἐπὶ τέλους, οἱ ξεπεσμένοι ; Ἀπόγονοι τῶν Δόγηδων. Ἀέρας. Ποῖον λάθος, ποῖον λάθος ! Διατί νὰ μὴ ἀκούσῃ τὴν γραῖαν θείαν του Σορδίdan, ἥτις κλεισμένη ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ δωματίου της, πάσχουσα, σχεδὸν ἀκίνητοῦσα, σχεδὸν τυφλή, βλέπουσα ἐν τούτοις ὅλα καλλίτερα παντὸς ἄλλου μὲ τὰ μάτια τῆς πείρας, ζῶσα ἱστορία τῆς Ἐνετίας ; Μὴ μπλέξῃς, παιδί μου Λορέντσο, μὲ τὴν γενηὰ τῶν Ζένο. Τὸ καλὸ ποῦ σοῦ θέλω. Θὰ τὴν πάθῃς. Ἐνθυμοῦ το καλά· ἡ Δενίνα σου αὐτὴ θὰ σοῦ φιάξῃ ἱστορίαις. Δὲν θὰ περάσουν πολλὰ χρόνια. Ὅλαις αὐταῖς ἦσαν τέτοιες, θαρρεταῖς, πολὺ θαρρεταῖς. Δὲν μ' ἐρωτᾷς καλλίτερα διὰ τὴν μητέρα τους. Θέλεις νὰ σοῦ διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν τοῦ γκονφαλονιέρου ἀπὸ τὴν Μόδενα, — τοῦ Κύριε φυλακὴν τῷ στόματί μου, — ποῦ ἡ κυρία Ζένο τοῦ ἐπέτρεπε νὰ στέλνῃ γράμματα σ' αὐτὴν τὴν Δενίνα, ἀθῶο πλάσμα, μιὰ σταλιά, μὲ σκοπὸν

συνοικεσίου δῆθεν διὰ νὰ σκεπάζη ταῖς πομπαῖς της ; Ὁχ ἄλλοίμονον ! Ἴδου ἡ ἀνατροφή ποῦ ἔδινε ἴστα κορίτσια της.

Ἐθύμωνε τότε ὁ ἰατρός εἰς τὰ φληναφήματα ταῦτα τῆς γραιάς καὶ τὰ ἀπεκάλει συκοφαντίας· ἀλλὰ τώρα ; Τώρα ἔβλεπε τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων της· ὁ θεὸς νὰ ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν της. Καλὰ ποῦ δὲν ζῆ νὰ μάθῃ τὸ αἶσχος του ! Ἄλλὰ κανεὶς δὲν θὰ μάθῃ τίποτε. Θέλει ἐνεργήσῃ ἄνευ πατάγου. Δὲν ἐξάπτεται. Μήπως τὴν ἀγαπᾷ ; Ἐκδίκησιν μόνον ζητεῖ διὰ τὴν προσβολὴν τοῦ ἐγώ του. Ἴδού, εἶναι ἐντελῶς ψύχραιμος. Τοποθετεῖ καὶ πάλιν τὰς ἐπιστολάς εἰς τὸ μυροβόλον κίβωτίδιον τοῦ Τσιμάρρα,

ἵνα μὴ διεγείρῃ τὰς ὑποψίας τοῦ ἀπατεῶνος. Δὲν τὰς χρειάζεται ἄλλως. Δὲν θὰ προσφύγῃ βεβαίως εἰς τὰ δικαστήρια· εἰς οὐδένα θέλει ἐπιτρέψει νὰ γελάσῃ εἰς βᾶρος του. Ἀποφεύγει τὰ σκάνδαλα· δὲν θὰ κάμῃ περιττὰς σκηνὰς εἰς τὸ μέγαρον Ζένο. Θὰ ἐκδικηθῇ διὰ τρόπον, δι' ἐγκλήματος ἴσως, κατὰ τοῦ ὁποίου ἡ δικαιοσύνη οὐδὲν δύναται, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς δύναται νὰ ἀποδείξῃ, ὅπερ ἰατρός μόνον δύναται νὰ ἐκτελέσῃ. Θὰ ριγῆσουν, θὰ φριξοῦν αἱ μοιχαλίδες εἰς τὰς κλίνας τῆς ἀνομίας των, ὅταν ποτὲ τὸ μάθουν. Ὀλίγην ὑπομονήν.

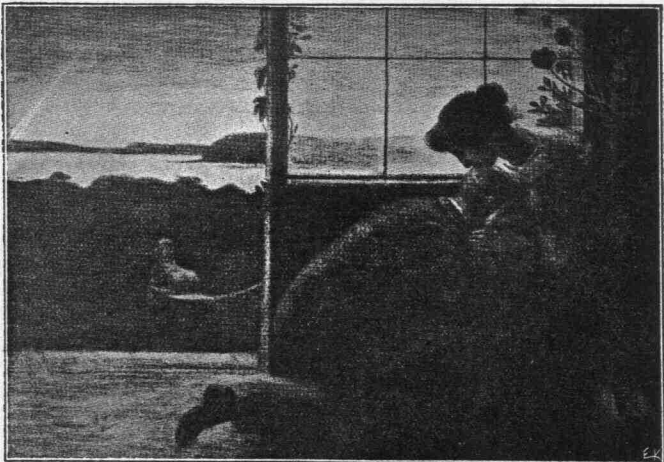
Εἰς καρδιακὸς φαίνεται ὅτι ποτὲ δὲν δύναται ριζικῶς νὰ θε-

ραπευθῆ. Πρόκειται περί προδιαθέσεως ὀργανικῆς, τὴν ὁποίαν οὐδὲν δύναται νὰ ἀπαλείψῃ. Σύμπτωσις δυσμενῶν περιστάσεων ἀναγεννᾷ τὸ νόσημα. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀνησύχει τὸν ἰατρὸν εἶναι νῦν τὸ ὄπλον τῆς ἐκδικήσεώς του. Εἶχε παρακολουθήσῃ τὸ νόσημά της ἄλλοτε βῆμα πρὸς βῆμα, μαχόμενος κατ' αὐτοῦ, κατατροπῶνων αὐτό. Γνωρίζει νῦν πῶς νὰ τὸ ἐπαναφέρῃ. Ἀναλαμβάνει πλησίον τῆς Δενίνας στάσιν συζύγου ἀνησύχου, ὑπόπτου, ζηλοτύπου. Θὰ μεταβάλῃ τὸν βίον αὐτῆς εἰς μαρτύριον. Θὰ ἐγκαταστήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἀπίστου τὸν φόβον καὶ τὴν ἀγωνίαν. Αἱ ἀνακαλυφθεῖσαι ἐν Σάντα Κιάρρα ἐπιστολαὶ μαρτυροῦν ὑπὸ ποίου ἀλογίστου πάθους κατέχονται οἱ δύο ἐρασταί. Θὰ ζητοῦν λοιπὸν νὰ βλέπωνται πάντοτε ἐν μέσῳ καὶ αὐτῶν τῶν μεγαλειτέρων κινδύνων. Θὰ ἰδῆς τί θὰ τοὺς κάμῃ.

Μετ' ὀλίγον ὁ Τσιμάρας ἀντιλαμβάνεται ὅτι κατασκοπεύεται, ὅτι ἐπιτηρεῖται πανταχόθεν. Μήπως τοὺς ὑπόπτεισαν, μήπως τοὺς εἶδαν; Ἄλλὰ ποῦ; Τὴν βλέπει μόλις στιγμὰς τινὰς καὶ πρὶν προφθάσῃ νὰ τὴν σφιγῆ εἰς τὰς ἀγκάλας του αὐτὴ φεύγει περίτρομος. Ἐννοεῖ τότε ὅτι τὴν περιάγει εἰς κίνδυνον καὶ ἀποφασίζει νὰ θυσιασθῆ, νὰ μὴ τὴν ἰδῆ πλέον. Τὰ πράγματα ἐν τούτοις μετ' ὀλίγας ἡμέρας βελτιοῦνται ἀπροσδοκῆτως. Ἡ Δενίνα ἀναθαρρεῖ εὐρίσκει τρόπους νὰ τὸν καλέσῃ πλησίον της. Ὡς στιγμὰὶ πάθους καὶ ἀρρήτου ἡδονῆς! Ἄλλὰ τότε μία μυστηριώδης δύναμις ἔρχεται νὰ σπείρῃ παντὸς εἶδους νέα ἐμπόδια μεταξὺ τοῦ Λέλου καὶ τῆς Δενίνας. Κατορθώνει νὰ ματαιοῖ τὰς συνεντεύξεις των, νὰ διακόπτῃ τὴν ἀλληλογραφίαν των, νὰ ταραττῇ, νὰ φαρμακεύῃ τοὺς ἑρωτάς των. Δὲν θέλει ὁμως νὰ τοὺς χωρίσῃ ἐξ ὀλοκλήρου. Πρέπει νὰ βλέπωνται· ἀλλὰ δὲν θὰ μένουν οὔτε λεπτὸν μόνοι. Ὁ Τσιμάρας δὲν δύναται νὰ τὴν ἰδῇ πλέον οὐδὲ μίαν στιγμὴν ἰδιαιτέρως. Καὶ ἔχει τώρα νὰ τῆς εἰπῆ τόσα πράγματα, περισσότερα ἀπὸ κάθε ἄλλην φοράν. Προσκαλεῖται σχεδὸν καθ' ἑκάστην εἰς συναναστροφάς, εἰς γεύματα, εἰς ἐκδρομὰς τῶν ὁποίων αὐτὴ εἶναι πάντοτε βασίλισσα, δυστυχισμένη βασίλισσα τῆς ὁποίας καμμιά δὲν θὰ ἐζήλευε τὸ ἀκάνθινον στέμμα. Προσκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Πριούλη, προσκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ζένο, προσκαλεῖται ὑπ' αὐτῆς τῆς κυρίας Πριούλη καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ συζύγου της. Ὁ Πριούλης εἶναι ἐνίοτε διαχυτικός, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμως σκυθρωπός, ἀμίλητος, ἔστιν ὅτε βάνασος πρὸς τὸν ταλαίπωρον Τσιμάραν, ὅστις πνίγεται ἐξ ὀργῆς, ὀργῆς Κεφαλλῆνος. Ἄ, θὰ τὸν ἔσχιζεν εἰς δύο, ἂν δὲν ἐλυπεῖτο ἐκείνην, ἂν δὲν ἐφοβεῖτο τὸ σκάνδαλον.

Τὰ πράγματα χειροτερεύουν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Ὁ σύ-

ζυγος εἶναι πάντοτε παρών. Δὲν δύναται νὰ τῆς εἶπῃ μίαν λέξιν, νὰ τὴν ἀτενίσῃ σχεδόν. Αἱ συναναστροφαί, αἱ προσκλήσεις παύουν. Τὸ μέγαρον Ζένο δὲν δέχεται ἀφίνει ἐπισκεπτήρια ἐπὶ ἐπισκεπτηρίων· οὐδεὶς τοῦ ἀποδίδει τὰς ἐπισκέψεις του. Τοῦ δεικνύουν ἴσως τὴν θύραν. Ὅποια ταπεινώσις! Ἄλλὰ τί νὰ κάμῃ, τί νὰ εἶπῃ. Μίαν πρωΐαν ἐν τούτοις οἱ πόδες του τὸν φέρουν ἀκουσίως του πρὸς τὸ Ριάλτο· ἀτενίζει τὸ μέγαρον μακρόθεν. Τὰ παράθυρα, ἡ εἴσοδος, ὅλα εἶναι κλεισμένα. Οὐδεὶς φαίνεται. Σιγὴ ἀπελπιστικὴ τὸ περιβάλλει. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἀπῆλθον εἰς τὴν ἐξοχὴν. Καὶ τότε αὐτὸς ἀντὶ νὰ φύγῃ προσ-

κόλλᾳται ἐκεῖ, τὸ βλέπει ἀπὸ τὴν ὁδόν, τὸ βλέπει ἀπὸ τὴν γόνδολαν τὸ μέγαρον ὅπου ἠχμαλωτίσθη ἡ ψυχὴ του. Αἴφνης τὴν δεκάτην πέμπτην ἡμέραν, τὴν νύκτα μᾶλλον, τὸ μέγαρον ἀνοίγει τὰ παράθυρά του, λάμπει ἀπὸ ἄπλετον φῶς. Συμποσιάζουσαν ἐκεῖ ἐπάνω· τί γέλωτες, ποῖα εὐθυμία! Ἄλλ' ὁ Τσιμάρας δὲν εἶναι πλέον μεταξύ τῶν κεκλημένων. Δὲν θὰ τὸν λησιμονήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, δὲν θὰ κουρασθῇ; Διὰ πρώτην φοράν αἰσθάνεται τὰ σκληρά, τὰ ἀνυπόφορα δῆγματα τῆς ζηλοτυπίας. Αἰσθάνεται τὸν ἐγκέφαλόν του νὰ ἀποσυντίθεται, νὰ χύνεται. Τρέχει παραληρῶν εἰς τὰς ὁδοὺς, φεύγει μακρὰν, φθάνει εἰς Σάντα

Κιάρρα καίων ἐκ πυρετοῦ, συντετριμμένος, πίπτει ἐπὶ τῆς κλίνης του καὶ βρέχει τὸ προσκεφάλαιόν του μὲ τὰ ἄφθονα δάκρυά του. Νῦν εἶναι ἡσυχώτερος. Ἀποφασίζει νὰ ὑποταχθῆ εἰς τὸ πεπρωμένον. Δὲν θὰ τὴν ἴδῃ πλέον... Τὴν ἐπαύριον τὰ βήματα του τὸν φέρουν πάλιν πρὸς τὸ Ριάλτον.

Ἡ Δενίνα εἶναι πιστὴ. Σήμερον ὁ ἰατρός εἶναι εἰς Μπεργαμάσκο. Ἡ ὠραία κεφαλὴ τῆς Δενίνας ἐμφανίζεται εἰς τὸ ἡμιάνοικτον παράθυρον. Τοῦ μειδιᾷ, τοῦ νεύει. Ἔχει κατορθώσει νὰ ἀπομακρύνῃ θυρωρόν, θαλαμηπόλους, τοὺς πάντας. Ὁ Λέλος ὄρμα εἰς τὴν κλίμακα. Ἡ συνάντησις αὕτη δὲν εἶναι ἢ εἰς ἐναγκαλισμός, ἐν παρατεταμένον φίλημα, σχεδὸν ἄγριον. Τὰ χεῖλη των αἰμάσσουν. Δὲν εὐρίσκουν λέξεις νὰ εἶπουν τὸ πάθος των, τὴν ἀγάπην των, τὰ βάσανά των· δὲν προφθάνουν κἄν. Πρέπει νὰ φύγῃ πάλιν ἀμέσως, διότι δὲν ἔπαυσαν οἱ περιστοιχίζοντες αὐτοὺς κίνδυνοι. Ἀλλὰ θὰ τὸν ἀγαπᾷ αἰωνίως, αἰωνίως. Εἶναι πλέον ἐντελῶς ἰδική του, μόνον ἰδική του· ἀψηφεῖ τὴν ὀργὴν τοῦ Πριούλη.

Ἐν τούτοις ὁ καλὸς οὗτος ἄνθρωπος φαίνεται ἀδιαφορῶν καὶ πάλιν. Τὴν πρωίαν τῆς Κυριακῆς ὁ Λέλος τὴν συναντᾷ μόνην εἰς τὸν ναὸν τῆς Σάντας Μαρίας Φορμόζας καὶ τὸ βράδυ εἰς τὸ θέατρον Φενίτσε καὶ ἅπαξ καὶ δις καὶ δεκάκις. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ βίου τούτου τοῦ μεστοῦ σφοδρῶν συγκινήσεων ἡ ὑγεία τῆς βαρωνίδος Πριούλη εἶχεν ἀλλοιωθῆ ἐκ νέου βαθύτατα. Ὁ ἰατρός ἐφόνευε τὴν γυναῖκα του μετὰ τῆς αὐτῆς εὐστοχίας καὶ εὐμεθοδίας μεθ' ἧς ἄλλοτε τὴν ἐθεράπευσεν. Τὰς στιγμὰς τοῦ ἔκφρονος φόβου, τοῦ ἐπιταχύνοντος πυρετωδῶς καὶ ἀνίσως τὴν κυκλοφορίαν, ὁ δεξιὸς οὗτος τεχνίτης ἔκαμε νὰ διαδέχονται μακρὰ ἡμέραι μελαγχολίας σφωρεύουσαι καὶ κρατοῦσαι εἰς τὴν καρδίαν τὸ αἷμα. Ἡ Δενίνα δὲν ἠσθάνετο πλέον διόλου καλά. Ὁ σύζυγος ἐφαίνετο πολλάκις συγκεκινημένος μέχρι δακρῶν διὰ τὴν κατάστασιν αὐτῆν. «Μὰ τί τρέχει λοιπὸν, ἀγαπητῆ μου. Ἡ ἰατρικὴ μου δὲν καταλαμβάνει πλέον τίποτε. Φαίνεσαι σὰν νὰ ἀποθνήσκῃς ἀπὸ θλίψιν, ἀπὸ στενοχωρίαν. Δὲν εἶσαι λοιπὸν εὐτυχῆς μαζί μου ;»

Τὸ κακὸν ἐν τούτοις ἀπαύστως προοδεύει μετὰ διαβολικῆς δὲ ἀπολαύσεως ὁ ἰατρός παρακολουθεῖ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ κατορθώματός του. «Ἄ, νὰ σὲ φιάξω ἐγὼ αἰσθηματικῆ μου καὶ ποιητικῆ μου κυρία.» Δὲν ἦτο ἀρκετὰ μέγας διὰ νὰ συγχωρήσῃ, ἀρκετὰ ὑπερήφανος διὰ νὰ μακρυνθῆ καρδίας ἧτις δὲν ἠθέλησε νὰ λαλήσῃ δι' αὐτὸν καὶ ἐπέμεινε φονεῶν, φονεῶν ὁ θηριώδης ἐγωϊστῆς καὶ μετὰ ποίας τέχνης. Προσεποιεῖτο τὸν βαθῶς

ἀπληπισμένον διὰ τὴν τρομάζην καὶ καταπονῆν πλειότερον τὸ θῦμα του. Μετὰ τινὰς μῆνας οἱ παλμοὶ ἦσαν ἰσχυρότεροι, αἱ συγκοπαὶ συνηθέστεραι· τὰ πλέον ἀνησυχητικὰ συμπτώματα τοῦ ἀνευρισμοῦ εἶχον ἀναφανῆ. Τὰ πράγματα ὄντως εἶχον ὀρμιάσει.

Μίαν ἡμέραν ὁ Λορέντος Προιούλης εἰσβάλλει εἰς τὰ δωμάτια τῆς Δενίνας ὡς τυφῶν : Ἡ ὄψις του εἶναι παρηλλαγμένη· τρέμει ὄλος ἐκ θυμοῦ. « Ἀθλία, γνωρίζω τὰ πάντα », βρυχᾶται, « κτύπαξέ με δῶ, σῆκω τὸ κεφάλι σου. Γνωρίζω τὰ πάντα· ὁ Τσιμάρας εἶναι ἐραστής σου ! » Ὁ τρόμος παγώνει τὰ μέλη της. Ἡ δυστυχὴς γίνεταί λευκοτέρα σινδόνης καὶ τὰ ἴα τοῦ θανάτου ἐπανθούσιν ἐπὶ τῶν χειλέων της. Μετὰ σβεννυμένης φωνῆς τὸν παρακαλεῖ νὰ τὴν φονεύσῃ. Πίπτει εἰς τὰ γόνατα, κύπτει τὴν κεφαλὴν καὶ ἀναμένει τὸ κτύπημα. Ὁ ἰατρός ὅμως ἔχει ἤδη ἀναλάβει τὴν συνήθη ἀταραξίαν του· ἅ, δὲν ἤθελε βίαια πράγματα. Ἦθελε νὰ τὴν τελειώσῃ σιγὰ-σιγὰ. Ἐκάθησε, ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας του, ἔθεσε τὸν ἕνα πόδα ἐπὶ τοῦ ἄλλου καὶ ἤρχισε : « Κυρία μου, ἀπατάσθε. Μὲ ἐκλαμβάνετε ὡς σφαγέα γυναικῶν ; Καὶ διατί νὰ σᾶς φονεύσω ἀφοῦ ἤδη ὁ συνένοχός σας ἐπλήρωσε διὰ δύο ; Ἄ, μὴ νομίζετε, ἡ γενεὰ τῶν δημίων τῆς Ἑνετίας δὲν ἐξέλιπεν ἐντελῶς. Καλὴ πληρωμὴ μόνον. Αὐτὴν τὴν ὥραν σᾶς βεβαίῳ ὁ κομπὸς σας κύριος Τσιμάρας ἀναπαύεται τὸν αἰώνιον ὕπνον ἐπὶ τῆς κλίνης του ἐν Σάντα Κιάρρα. Ἦτο δίκαιον νὰ τελειώσῃ ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτῆς τῆς τόσον τιμηθείσης, τὴν γνωρίζετε. Αὐρίον θὰ ἐκτελέσετε βεβαίως τὸ καθήκον σας, ἀναλαμβάνουσα τὴν φροντίδα τῆς μεγαλοπρεποῦς κηδεύσεως τοῦ εὐγενοῦς μας φίλου. Ἐγὼ ἤδη ἤρχισα νὰ κινουμαι. Προλαμβάνων τὰς ἐπιθυμίας σας παρήγγειλα τὰ καλλίτερα ἄνθη εἰς τὴν στερεάν »

Ἄλλ' ἡ Δενίνα δὲν ἀκούει πλέον· κεῖται ἀναίσθητος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ ἰατρός ταχὺς γονατίζει παρὰ τὴν σύζυγον αὐτοῦ, λαμβάνει τὴν χεῖρα της, παρατηρεῖ τὸν σφυγμὸν της. Ἐξή. Τότε τὸ ἄσπλαγγχον αὐτὸ θηρίον τὴν ἐπαναφέρει διὰ πάντων τῶν μέσων εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὅταν εἶδεν ὅτι ἀφρόνα ἔρρεαν τὰ δάκρυά της, τῆς εἶπε πάλιν μὲ τὸν ἡσυχον ἐκεῖνον τόνον : « Δὲν σοῦ ἀπαγορεύω βεβαίως νὰ ἀποθάνῃς· σὲ παρακαλῶ μόνον νὰ ἀναβάλλῃς. Δὲν εἶναι περίστασις. Σκέψου ὅτι ἀπόψε ἔχομεν χορὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἀναμένομεν ὅλην τὴν Ἑνετίαν. Ἦτο μία παράκλησίς σου. Πῶς νὰ ἀναβάλωμεν τώρα· οἱ προσκεκλημένοι θὰ εἶναι μετ' ὀλίγον εἰς τὰς αἰθούσας μας. Ἐμπρός, ὀλίγον θάρρος. Βάλε τὸ καλλίτερόν σου φόρεμα, τοὺς λαμπροτέ-

ρους σου ἀδάμαντας. Θὰ σὲ βοηθήσωμεν νὰ στολισθῆς.» Κρούει ἰσχυρῶς τὸν κώδωνα. «Μιμίνα, Φραντσέσκα, ἐλάτε νὰ ἐνδύσετε τὴν Κυρίαν σας.»

— «Ἐλεος! Δὲν θὰ ἠμπορέσω ποτέ.»

— «Τί λέγεις! Σκέψου! θέλεις νὰ δώσωμεν λαβὴν εἰς ὑπόψιας; Οὐδεὶς γινώσκει, οὔτε πρέπει νὰ μάθῃ, ὅτι ὁ Τσιμάρας ἐφονεύθη κατὰ διαταγὴν μου καὶ διὰ τὸ ἔγκλημά σου ... Ἄφησε λοιπόν· συμφέρεει νὰ χορεύσωμεν ἀπόψε.» Ἐπειτα μὴ εἶσαι ἀνόητη. Κάνεις σὰν νὰ μὴν εἶσαι βενετσιάνα. Ζήτησε ἀπὸ ἀπόψε νέας ἐντυπώσεις. Θὰ εἶμαι πάντοτε ὁ αὐτὸς ἐπιεικὴς σύζυγος τοῦ παρελθόντος.» Ἡ δυστυχὴς ἤκουεν ὡσεὶ ἀπολιθωθείσα. Ἄλλ' ὁ δῆμιος ἐπανέλαβεν ἀμείλικτος: «Ἐμπρός· ἐνδύσου. Τὸ διατάσσω!» Εἰσῆλθον αἱ θαλαμηπόλοι. Ὑπήκουσε μηχανικῶς τὸν σύζυγον τὸν ὁποῖον εἶχε τόσον θανασίμως προσβάλει.

Ἐνεδύθη, ἐκαλλωπίσθη ἢ μᾶλλον ἀφῆκε νὰ τὴν ἐνδύσουν καὶ τὴν καλλωπίσουν καὶ ὁ Προιούλης τὴν ἔσυρεν ἡμιθανῆ εἰς τὰς ἀπαστραπτούσας ἐκ τῶν φώτων καὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ διακόσμου αἰθούσας τοῦ μεγάρου. Ἐκεῖ ἐσωριάσθη κάτωχρος, συντετριμμένη ἐπὶ ἀνακλίντρου ὅπερ ὁ ἰατρός ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν πρώτην μετὰ τὸν πρόδομον αἰθούσαν ὅπου ὁ θυρωρὸς στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ βακτηρίας, ἔρριπτεν ἀνά πᾶν λεπτόν πρὸς τὰ ἔσω μὲ διάτορον φωνὴν τὰ ὀνόματα τῶν προσερχομένων. Ὁ δόκτωρ Προιούλης θαυμάσιος, ὑπέροχος, μὲ τὸ στῆθος παστωμένον ἀπὸ παράσημα, ὅλος φαιδρότης, ἵστατο ὄρθιος ὀπισθεν τοῦ καθίσματος τῆς γυναικός του, εὐπροσηγορώτατος πρὸς ὅλους, ἰδίως πρὸς αὐτήν. Τῆς ἔκαμε ἀδιακόπους φιλοφρονήσεις· τώρα ὤθει ἐν σκαμνάκι ὑπὸ τοὺς πόδας της καὶ τώρα τὴν ἐδρόσιζε μὲ τὸ ριπίδιόν της. Δὲν ἐμακρύνετο αὐτῆς πλειότερον λεπτοῦ καὶ τοῦτο ὅπως ὑποδεχθῆ τοὺς προσκεκλημένους των. Αἶφνης βαδίζει πρὸς τὴν θύραν καὶ ἐπανερχόμενος ταχὺς ψιθυρίζει εἰς τὸ αὐτὴ τῆς συζύγου του, μὲ ὕφος ὡσεὶ νὰ ἐπαναλαμβάνεν γλυκύν τινα ὡς πρὸ ὀλίγου λόγον: «Ἀθλία, ἡ λύπη, ἡ ταραχὴ δὲν σὲ ἐθανάτωσεν ἀκόμη». — «Ἀκόμη δυστυχῶς». — «Αἶ, τότε λοιπὸν ἀπόθανε ἀπὸ χαράν. Κύτταξε, κύτταξ' ἐκεῖ εἰς τὴν θύραν!» Ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ θυρωρὸς ἀνέκραζε δι' ὅλης τῆς ἰσχύος τῶν πνευμόνων του «Il cavaliere Tsimara».

Ὁ ἰατρός εἶχε ψευστῆ. Δὲν εἶχε φονεύσει τὸν Τσιμάραν· ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ φονεύσῃ, ἄνευ σκανδάλου, χωρὶς νὰ κινδυνεύσῃ ἢ ὑπόληψις του, τὸ ἐγὼ του, ὡς αὐτὸς ἐνόμιζεν, ἦτο ἡ σύζυγός του.

Ὁ Λέλος εἰσῆρχετο ὀλίγον δειλά, συγκεκινημένος καὶ σχεδὸν

εὐτυχῆς, ἀναζητῶν διὰ τοῦ βλέμματος τὴν Δενίαν. Αὕτη εἶχε καταστῆ ἀγνώριστος, μαυροκίτρινος ὑπὸ τὰ βαρῆα κοσμημάτα της. Ἠγέρθη ὡς δι' ἐλατηρίου, τιναχθεῖσα τῆς θέσεώς της, προσέβλεψεν αὐτὸν μὲ ὑελίνους ὀφθαλμούς· ἔφερε τὰς χεῖρας της σπασμωδικῶς πρὸς τὸν λαιμὸν της καὶ ἔπεσε βαρεῖα ἐπὶ τοῦ δαπέδου, νεκρά, ἀληθῶς νεκρά αὐτὴν τὴν φορὰν.

K. N. ΡΑΔΟΣ

ΣΤΡΟΦΕΣ

1

Ἐἶχω κι' ὄλο νοιώθω
Μιά θάλασσα μεγάλη
Στὰ στήθια μου τὸν πόθο
Γιὰ κάποια ξένα κάλλη;
Γιὰ κάποια κάλλη ξένα
Πάλι ἓνα φόβο νοιώθω
Ὅπου μου σδύνει, ὠϊμένα,
Τὸν πλειὸ μεγάλο πόθο.

2

Τί ν' ἄλλαξε ἐδῶ κάτου.
Ποῦ ὄλος ὁ κόσμος γύρω
Τοῦ μαύρου τοῦ θανάτου
Ἐλούστηκε τὸ μύρο;
— Δὲν ἄλλαξε κανένα,
Μόνο ἄδεια εἶν' ἡ καρδιά μου
Κ' εἶν' ὄλα πεθαμμένα
Στὰ μάτια τὰ δικά μου!

X. ΒΑΡΛΕΝΤΗΣ